Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 177 (14288) | 1976 оной июлиин 28, среда | Сэн 2 мүнгэн

ХАРТААБХЫН ҮНДЭР УРГАСЫН ТҮЛӨӨ

КПСС-эй обкомой бюро, республикын Министрнүүдэй Совет «1977—1980 онуудта республикын колхоз болон совхозуудта хартаабха ехээр ургуулжа абаха хэмжээнүүд тухай» тогтоол hаяхан баталан абажа, арбадахи табан жэлдэ Буряад оронoй хартаабхашадай бэелүүлхэ хараа түсэбүүдые тодорхойлhон байна.

Манай республикада hүүлэй жэлнүүдтэ хартаабха тарилгын талмай нилээн үргэдхэгдэжэ, ургасаньшье дээшэлээ. Хэрбээ 1971 ондо ажахынууд гектарhаа дунда зэргээр 57 центнер хартаабха малтадаг hаа, юhэдэхи табан жэлэй түгэсхэлдэ гектар бүрhөө 75 центнер ургаса абтаhан байна. Үнгэрэгшэ табан жэлэй эхиндэ бүхыдөө 43,6 мянган тонно хартаабха суглуулагдаа hаа, нёдондо республикын колхоз, совхозууд тэрэнээ 62,2 мянган тоннодо хүргэhэн юм.

Бэшүүрэй, Кабанскын, Улаан-Үдын аймагуудай ажахынууд гектар бүриhөө 100 гаран центнер хартаабха суглуулдаг болонхой. Тиихэдэ Бэшүүрэй аймагай «Сибирь» совхоздо гектарай 135 центнер, Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозойхид—153 центнер хартаабха хуряагаа. Кабанскын совхоздо үнгэрэгшэ жэлдэ 201 гектарта таригдаhан талмай дээрэhээ гектарай дунда зэргээр 182 центнер ургаса абтаhан байна. Ондоогоор хэлэбэл, гектарhаа 54,6 центнер тэжээлэй единицэ абтаhан болоно. Корнин. Сэлэнгын, Прибайкалиин, Хурамхаанай, Хэжэнгын аймагуудай ажахынууд жэл бүри гектарай 85—93 центнер хартаабха хуряадаг болонхой.

Жэлhээ жэлдэ үндэр ургаса абадаг дүй дүршэлтэй болоhон хартаабхашадшье олошорно. Нёдондо Хяагтын аймагай «Родина» колхозой хартаабхашан нүхэр Веревкинэй хүтэлбэрилдэг звено гектар бүриhөө 216 центнер суглуулаа. Кабанскын совхозой механизатор нүхэр Хлыстовой эрхилдэг звено жэл бүри үндэр ургаса абадаг. Жэшээнь үнгэрэгшэ жэлдэ тэдэнэр гектар бүрhөө 209,5 центнер хартаабха хуряаhан юм. СССР-эй Верховно Соведэй депутат, Улаан-Үдын аймагай «Искра» колхозой механизатор-хартаабхашан П. В. Трифонов жэл бүри [illegible] ургаса хуряадаг. Ажалай бүхы түрүүшүүлэй нэрэ дурдаха болоо hаа, олон ааб даа.

Тэдэнэй дүй дүршэл юу харуулнаб? Ажахынуудта саг үргэлжэ хүдэлдэг оньhожоруулагдамал звенонууд эмхидхэгдэжэ, тарилгын талмай зүбөөр шэлэн абаад, тэндээ наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ эртээнhээ ехээр гаргажа тараана. Гансал зүбөөр, саг соонь хартаабха тариха хэрэгтэ анхаралаа хандуулаад орхидоггүй, харин ургасын бүхы шатануудта ёhотой нарин харууhалга хэдэг, hайнаар хуряажа абана.

Эдэ үдэрнүүдтэ хартаабхашад жэгдэ hайнаар сэсэглэжэ байгаа тарилгын полине буртаг ногоонhоо сэбэрлээд, хартаабхын hөөгхэнүүдые обоолжо, нэмэлтэ үтэгжүүлгэ оруулаад, уhалалга хэжэ байнхай.

Гэхэтэй хамта, олон ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд хүдөө ажахын энэ шухала ургамалда онсо анхарал хандуулнагүй. Зэдын, Яруунын, Загарайн, Мухар-Шэбэрэй аймагуудай ажахынуудта жэлhээ жэлдэ хартаабхын ургаса гектарай ойройдоол 50—70 центнерhээ дээшэ гаранагүй. Муугаар элдүүрилэгдэhэн газарта ehoop бэлдэггүй үрэhэ «хаяад», ургасыень харууhалангүй орхино. hүүлдэ намар болоходо, тэрэнээ түүхэ, хуряахадаа ургасынгаа хахадыень гээхэ ушар үсөөн бэшэ дайралдана. Түгэсхэлдэнь, хуряагдаhан ургасынгаа зарим хубиинь үрэhэ хүрэнгэ болгон хаахадаа муугаар хадагалжа, гутаадаг байха юм.

Эдэ дутагдалнуудhаа боложо, республикамнай үнгэрэгшэ табан жэлдэ хартаабха суглуулха түсэбэйнгөө дүүргэлтые ойройдоо 76 процентдэ хүргэжэ, гүрэндэ худалдаха түсэбөө 99,5 процент дүүргэhэн байна.

Гүрэндэ хартаабха худалдаха түсэб дүүргэхэ, республикын хүн зониие эдеэ хоолой энэ шухала зүйлөөр хангаха гээшэ харюусалгатай, тон шухала зорилго болоно. Хартаабха гээшэмнай нниитын адууhа малда, илангаяа гахай үдхэдэг, hү ехээр hаадаг ажахынуудта нилээд шагтай, хямда сэнтэй тэжээл гэжэ оронoй олонхи хизаар, областьнуудай дүй дүршэлөөр тодорхойлогдонхой.

Тиимэ hэн тула түрүү дүй дүршэл хэрэглэн, арбадахи табан жэлдэ республика дотор хартаабха үйлэдбэрилгые нилээд үргэдхэхөөр хараалагдана. Арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ республикын хартаабхашад 82 мянган тонно «хоёрдохи хилээмэ» суглуулхабди гэhэн уялга абанхай гээшэ. Хэрбээ байгша ондо 9200 гектарта хартаабха тариhан hаа, 1978 ондо энэ ургамалай тарилга 2 дахин үргэдхэгдэхөөр хараалагданхай. Хартаабха үйлэдбэрилгые эрид дээшэлүүлхэ гэбэл, нэн түрүүн агротехникэ зүбөөр хэрэглэжэ, гектар бүхэнhөө 100 центнерhээ бага бэшэ ургаса абаха ёhотойбди. Хартаабхын тарилгын талмай үргэдхэжэ, ургасыень эрид дээшэлүүлбэл, түсэб, уялгануудаа дүүргэхэ, хүн зоной эрилтые хангахаhаа гадна, жэлhээ жэлдэ олошоржо байhан нниитын адууhа малай тэжээлэй нөөсэдэ нилээд ехэ нэмэри оруулагдаха байhаниинь элитэ.

Эдэ хараа зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхын тула эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулагдаха болоно. Нэн түрүүн хаа хаанагүй саг үргэлжэ ажалладаг хартаабхашадай звенонуудые бии болгохо, тэдэниие дүй дүршэлтэй хүнүүдээр бүридхэжэ, оньhон техникээр гүйсэд хангаха, агротехническэ хэмжээ ябуулгануудые зохёон бэелүүлхэ хэрэгтэй. Хартаабха тариха газарай үрэжэл hайжаруулха, гектар бүхэндэ минеральна болон органическа үтэгжүүлгэ бүри ехээр оруулжа, шадаал hаа уhалагдадаг газарта таряад, саг соонь харууhалаад байбал, хартаабхын үндэр ургасын абтахань лабтай.

Ажахынуудай агрономическа алба эрхилэгшэд байгаалиингаа, сагай уларилай эрхэ байдалда таарамжатай сортнуудые оложо дурадхаха, хартаабхашадай звенонуудай ажалда саг үргэлжэ анхарал табижа, хүдэлмэриень хинан хаража, тэдэндэ али болохо туhаламжа үзүүлжэ байха зэргэтэй.

Ургаса хадагалха тусхай байранууд ажахы бүхэндэ баригдаха ёhотой. Энэ харюусалгатай хэрэгтэ колхоз, совхозуудай шефүүд — промышленна предприятинуудай коллективүүд ехэхэн туhа хүргэхэ ушартай.

Хартаабхын тарилгын газарые эрид үргэдхэжэ. hайнаар ургуулаад, хоролто гээлтэгүйгөөр хурлажа абаха гэбэл, түбхын түрүүн бүхы оньhон техникээ — таридаг, элдүүрилдэг, харууhалдаг, хуряадаг машинануудаа саг соонь заhабарилха, зүбөөр ашаглаха гээшэ баhал шиидхэхы удха шанартай асуудал болоно. Үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, продукциин шанар hайжаруулха гол зорилготой энэ табан жэлдэ республикын таряашад хоёрдохи хилээмэн болохо хартаабхын ургаса дээшэлүүлхэ арга боломжонуудые сүм хэрэглэжэ, баян ургаса хурлаха бэээ гэжэ найдагдана.

КПСС-эй Краснодарска крайком нүхэр С. Ф. МЕДУНОВТА крайгүйсэдком нүхэр Г. П. РАЗУМОВСКИДА

Хизаарай партийна организаци, хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэд социалис ехэ уялгануудые абаа энэ жэлдэ 4 миллион 400 мянган тонно ороohо таряа гүрэндөө худалдаха гэжэ шиидээ. Эдэнь худалдалгын галаар тогтоогдоhон ниитэ хэмжээнhээ, урда тээнь абаhан уялгануудhаань нилээд ехэ гэhэн мэдээсэл КПСС-эй Централь на Комитедтэ ехэ ханангяар угтагдаа. Энэнь хадаа КПСС-эй XXV съезд дээрэ баталан абтаhан, партиин экономическа политикые Краснодарска хизаарай ажалшадай тодорхой хэрэгүүдээр дэмжэжэ байhанай, түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэжэ, хубитаяа ехээр оруулан, арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлые тэмдэглэхэ гээд эрмэлзэжэ байhанайнь эли тодо гэршэ болоно.

Газар таряалангай үрэжэл, шанарые улам hайжаруулхын тула колхознигуудай, хүдэлмэришэдэй, механизаторнуудай, мэргэжэлтэдэй шэн зоригтойгоор ажаллаhанай ашаар, хүдөө ажахын үйлэдбэридэхи нөөсэ, арга боломжонуудые бүри хүсэд дүүрэнээр хэрэглэhэнэй, түрүү шэнэ технологинуудые нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлhэнэй, тэрэшэлэн хуряалгын хүдэлмэридэ hайнаар бэлдэhэнэй, тэрэниие гээлтэ хоролтогүйгөөр, эмхитэй hайнаар үнгэргэhэнэй ашаар гүрэндөө таряа худалдаха иимэ ехэ уялгануудые абаха аргатай болоhон байна. Эдэ бүгэдэнь ороohо таряа ехээр ургуулха ябадал хангаа.

Саахарай свеклын, наран сэсэгэй, овощой, тэжээлэй ба бусад ургамалнуудай баян ургаса абахын тула хизаарай ажалшадай ехэ оролдолго гаргажа байhаниинь, газар таряалангай ба мал ажалай бүхы продуктнуудые гүрэндэ худалдаха түсэбүүдээ үлүүлэн дүүргэхэ зорилго урдаа табиhаниинь тон шухала.

Абаhан уялгануудаа дүүргэхэ хэрэгтэ ехэ амжалтануудые туйлахыень алдарта кубанайхидта хүсэнэб.

Хизаарай ажалшадай hайн hайхан жэшээнь областьнууд, хизаарнууд ба республиканууд дотор, районууд, колхозууд болон совхозуудта үргэнөөр дэмжэгдэхэ, бүхы совет арадай сэдьхэлые ехээр ханаан угтагдаха гээд батаар этигэжэ байhанаа элирхэйлнэб.

Л. БРЕЖНЕВ.

УЯЛГА ҮЛҮҮЛЭН ДҮҮРГЭГДЭХЭ

Кубаниин таряашад 4 миллион 400 мянган тонно ороohо Эхэ оронойнгоо амбаарта хаахань

КРАСНОДАР, июлиин 26. (ТАСС-ай корр.). Мүнөөдэр эндэ Краснодарска хизаарай партийна, ажахын эдэбхитэдэй суглаан боложо, гүрэндэ ороohо таряа болон хүдөө ажахын бусад продукци худалдаха шэнэ дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялганууд зүбшэн хэлсэгдээ.

Ороohо таряа бүри ехээр абалгада Кубаниин бүхы ажалшад габшагай ажалаа зорюулха ёhотой гэжэ КПСС-эй крайкомой нэгэдэхи секретарь С. Ф. Медунов, колхоз, совхозудай хүтэлбэрилэгшэд, хүдөө ажахын үйлэдбэриин түрүүшүүл суглаан дээрэ тэмдэглээ. Энэ жэл 8,4 миллион тонно ороohо абаха гэжэ уялга дотор хараалагдаа. Ороohо таряан ехээр таригдаа, эрхим болзорто, 1-дэхи классай сортовой үрэhөөр тарилга хэгдээ. Нёдондо жэлэй намар ган гасуурай ба үбэлдөө хүйтэнэй болоошье hаань, ороohо таряан hайнаар ургаа. Ороohо таряагаа гээлтэгүйгөөр суглуулжа, гүрэндэ ехээр тушааха иимэ зорилгые мүнөө эндэхи партийна организацинууд, таряашад шиидхэжэ байна.

Арга боломжонуудаа хаража үзөөд, Кубаниин таряашад Эхэ оронойнгоо амбаарта 4,4 миллион тонно ороohо таряа тушааха гэhэн байна. Энэнь түсэбhөө ба урдань абтаhан социалис уялгаhаа горитойхон ехэ юм. Энэ хизаар иимэ ехэ ороohо гүрэндөө түрүүшынхеэ худалдахань. Августын 5 болотор энэ уялга дүүргэгдэхэ байна.

Ороohо таряа гүрэндэ ехээр худалдахынгаа хажуугаар колхоз, совхозууд малай тэжээлэй фонд ехээр байгуулха байна.

Эдэбхитэдэй суглаан эдэ уялгануудые дүүргэхэ арга боломжонуудаа тодорхойлоо. Энэ уялга дүүргэхэ хэрэгтэ партийна организацинуудай үүргэ ехэ юм. Тэдэнэр хүдэлмэреэ бүри дайшалхы, тодорхой, зорилго түгэс болгохо уялгатай.

Ороohо таряа ехээр абаха хэрэгтэ барайгар ургуулагшад горитойхон хубитаяа оруулха байна. Тэдэнэр барайгар тариха түсэбөө үлүүлэн дүүргэhэн байна. 144 гектар талмай дээрэ тэрэ таригданхай. Ургаса hайн. Гектарай 100-hаа дээшэ центнер барайгар хуряаха гэhэн түрүү хүнүүдэй гайхамшагта хүдэлөөн эндэ дэлгэрээ.

Кукуруза тарилга 100 мянган гектараар ехэ болоо. Энэ ургамалые оньhожоруулагдаhан 1800 звено тарина. Тиихэдээ оронoй элитэ кукурузовод Социалис Ажалай Герой В. Я. Первицкиин онол арга хэрэглэнэ.

Оронoй мэдээжэ механизаторнуудта нүхэр Л. И. Брежневэй эльгээhэн бэшэг таряашадай шэнэ эдэбхиие үүсхээ. Түрүүшүүлэй зэргэ олошорно. Тэдэнэй тоодо шэнэ таряашад олоороо оронхой. Кущевска районой Новомихайловский совхозой Социалис Ажалай Герой Б. А. Пономаренкын звено ажалай hайн үльгэр жэшээ харуулна. Тэдэнэр үдэр бүри 1000 центнер ороohо сохино. Иимэ үрэ дүнгүүдые эндэхи ажахынуудай олон механизаторнууд, комбайнернууд туйлана.

Энэ хизаар 700 мянган тонно кукуруза гүрэндэ тушааха ёhотой. 720 мянган тонно барайгар суглуулжа, 500 мянган тонныень гүрэндэ тушааха уялгатай.

Мүнөө энэ хизаарта саахарай свекло ехээр ургуулха арга боломжо байгуулагдаа. Саахарай свекло ехээр ургуулха ба гүрэндэ тушааха талаар хэмжээнүүд тухай парти, правительствын тогтоолые дүүргэлтэ болгон хизаарай партийна, совет организацинууд, ажахынууд хуряалгын хүдэлмэридэ ехэ бэлэдхэл хэнэ. Мүн саахарай свекло үйлэдбэрилхэ предприятинуудай хүсэн ехэ болоно. 6,1 миллион тонно саахарай свёкло гүрэндэ худалдаха гэжэ суглаанда хабаадагшад найдуулба. Мүн наран сэсэг, овощ болон хүдөө ажахын бусад продуктнуудые худалдаха түсэб үлүүлэн дүүргэхэ гэжэ суглаан шиидхээ.

Ерэхэ жэлэй ургасада бэлэдхэхэ бүхы хүдэлмэриие эрхим болзорто, hайн шанартайгаар дүүргэхэ шухала гэжэ эдэбхитэд анхаралаа хандуулаа. Ажахы бүхэндэ тракторнуудые, илангаяа «К-700», «К-150» түхэлэй тракторнуудые бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ график табигдаа. 70 мянган гектар паар бэлэдхэхэ, 6,5 миллион тонно наг шэбхэ, 366 мянган тонно минеральна үтэгжүүлгэ газарта оруулхаар хараалагдана.

Кубаниин партийна организациин бүхы хүдэлмэри ехэ социалис уялгануудаа дүүргэлгэдэ, таряагаа амжалтатайгаар хуряалгада, ерэхэ жэлэй ургасын найдамтай үндэhэ hуури байгуулгада зорюулагдана.

ТЭЖЭЭЛ—МҮНӨӨДЭРЭЙ ГОЛ АСУУДАЛ

ЭМХИТЭЙ hАЙНААР ЭХИЛЭЭ

Прибайкалиин аймагай колхоз, совхозууд ниитын адууhа малда тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэреэ эмхитэй hайнаар эхилбэ. Энэ шухала хүдэлмэриин урда тээ ажахы бүхэндэ хамтын суглаанууд зарлагдажа, тэжээл бэлэдхэлгын үедэхи зорилгонуудаа тодорхойлhон, социалис уялганууд абтаhан байна. Тиихэдэ үбhэшэдэй дунда ябуулагдаха ниитэ-политическэ хүдэлмэриин түсэб хараалагдаhан, агитатор болон политинформаторнууд томилогдоhон юм.

Эндэхи «Прибайкалец» колхозой тэжээл бэлэдхэгшэдэй дунда агитатораар, политинформатораар 45 хүн хүдэлнэ. Социалис мүрысөөнэй дүнгүүд 10—10 хоногто гаргагдажа байхаар хараалагдаа. Түсэбөө үлүүлэн дүүргэhэн звенодо колхозой правлениин, партийна комитедэй дамжуулгын Улаан туг барюулагдажа, тэрэнэй хүндэлэлдэ ажахын түб hуурида Ажалай алдар солын улаан тугхан хиидхүүлэгдэхэ юм. Колхозой үбhэшэдэй звено бүхэн социалис уялгануудые баталан абаа. Тиихэдэ бүхы тэжээлээ hайн шанартайгаар бэлэдхэхэ асуудалда онсо анхарал хандуулагдана.

«Прибайкалец» колхозой гэшүүд тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэридэ жэгдэрэн ороо. Түрүүн харгынуудай далангай, ой модоной соорхоин, гол горходой эрьеын ногоон гар хажуураар сабшагдаhан байна. hаяын үдэрнүүдтэ тракторай, морин косилканууд «ажалдаа ороо». Түрүүшын арбан үдэрэй туршада 440 гаран гектарай ногоон сабшагдажа, 200-гаад гектарайхинь хуряагданхай. hүүлэй мэдээгээр 1500 гаран центнер hайн шанартай үбhэн hүрилэгдэhэн байба.

Виктор Григорьевич Красовскиин хүтэлбэрилдэг звеногой гэшүүд тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэреэ эмхитэй hайнаар ябуулна. Тэдэнэр 9500 центнер үбhэ hайн шанартайгаар хуряажа абаха социалис уялгатай. Түрүүшын 1000-аад центнер үбhэн hүрилэгдэнхэй.

Нүхэр Красовскиин звенодо хамтадаа 40 гаран хүн хүдэлдэг юм. Тэдэнэй дунда механизаторнууд, пенсионернууд, hургуулиин hурагшад олон. Николай Васильевич, Федор Алексеевич Усольцевтан тракторай косилкаар үбhэ сабшахадаа, үдэр бүриин даабариие үлүүлэн дүүргэнэ. Морин косилкашад — hургуулиин hурагшад Саша Красовскии, Володя Куклин гэгшэд шударгы ажалаараа олоной дундаhаа онсо шалтарна. Пенсионернүүд Александр Ефимович Колмаков, Павел Терентьевич Неизвестных, Андрей Арефьевич Чумаков гэгшэд үндэр бүтээсэтэ ажалай үльгэр жэшээ харуулна.

— Манай звеногой гэшүүд тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэридэ онсо анхарал хандуулжа, эбтэй hайнаар хүдэлжэ байна. Хүн бүхэн үдэрэй даабариие үлүүлэн дүүргэхын тула бүхы шадалаараа оролдоно. Ногооной ургаса яhала hайн. Абаhан социалис уялгануудаа дүүргэхэ арга боломжотойбди,— гээд Виктор Григорьевич Красовский найдамтайгаар хөөрэнэ.

П. ГРИГОРЬЕВ, аймагай газетын редакторай орлогшо.

ЮРӨӨ ГОЛОЙ САБШАЛАН ДЭЭРЭ

Ташар тосхон ошоhон дардам харгын хоёр талаар нэмжыhэн тунга ногоон тала майлаар бэлшэhэн атар тарган hүрэгүүд, малшадай байранууд, үргэн уужам сабшалан дээгүүр табигдаhан сомоонууд амгалан тайбан байдалай гайхамшагта hайхан зураг болон үзэгдэнэ.

Юрөөгэй эхинhээ Үрмын-Адаг, Үдэнгэ, Хөөбэйтэ хүрэтэр хаа хаанагүй үбhэндөө оронхой, залиршагүй ажалай сохисо үглөөнэй эртэhээ үдэшэ орой болотор замханагүй.

Ташар тосхондо дүтэлхэлөөрнай сабшалан дээрэ хүлэрhэн хүнүүд — үбгэн, залуугүй үбhэ hэлижэ, забда залигүй байба.

— Энэмнай Юрөө голой дунда бэеын сабшалан. Колхозой ветеран, Октябриин революциин орденой кавалер, коммунист Балдан Шарапович Тубаевай эрхилдэг тэжээл бэлэдхэлгын звено эндэ байрладаг, — гэжэ аянаймнай хани Сэлэнгын аймагай хүдөө ажахын управлениин ахамад инженер Иван Ринчинович Улзетуев үбhэшэдэй отогто хүрэхэhөө холо урид омогорхон мэдээсэбэ. — Энэ 400 гектар сабшалан дээрэ ехэ юумэн хэгдэhэн. Луговод Бальжинима Чагдуровай оролдолгоор сабшалангай газар шулуу шохойhоо сүм сэбэрлэгдэhэн, hайса үтэгжүүлэгдэhэн, уhалагдаhан. Тэрэнэй ашаар мүнөө гектарай 12—15 центнер hайхан үбhэн абтана гээшэ. Сабшалангай энэ талмайhаа Тубаевай звено 6600 центнер үбhэ абахаар хараална.

Үбhэшэдтэ дүтэлhөөр:

— Балдан Шарапович, наашаа болыт! — гэжэ Иван Ринчинович ооглобо.

Хажуудаа ерэhэн звеноводые ажаглан харахада, шамбай бэетэй, нара. hалхинда харлаhан түхэреэн шарайтай үбгэжөөл хүн байба.

— Заа, Шарапович, ажал хэрэгтнай ямар бэ? — гэжэ асуухадамнай.

— Бараг лэ ябана гээшэ ха. Шадал соогоо ажалланабди, гансал аадарлаад, ажал hаатуулна. Тииб ябашье хэдэн сомоотой болонхойбди.

Тээ саанахана тракторна косилкануудай ээлжээ эхигүй таршаганаха абяан дуулдана. Машинистнүүдынь косилкынгаа хурса хюрөөнүүдые доохонуур табижа, үндэр ургасые узуураарнь хиргана. Тракторнуудай жолоодогшод гэхэдэ, республикын габьяата механизатор Михаил Иванович Ковалевский, нүгөөдэнь — Гонгор Зулаевич Доржиев гэгшэд байба. Тэдэнэй халаанайнгаа даалгабариие ходо үлүүлэн дүүргэдэгынь гайхалгүй. Эдэнэр үдэшэ орой ажалаа дүүргэмсээрээ трактор машинаяа, косилкануудаа шалгаад, үглөөгүүр эртэшэлэн тоhодохо, заhаха гэхэ мэтые заатагүй хэдэг заншалтай. Тиимэhээ «түмэр хүлэгүүдынь» ямаршье сагта hаадгүй hайнаар хүдэлнэ.

— Механизаторнууд лэ манай найдал болоно. Ушар юуб гэхэдэ, техникын лэ хүсөөр ехэнхи үбhөө сабшаха, тармаха, сомохо болонобди, — гээд Балдан Шарапович тайлбарилан хөөрэнэ.

Дүй дүршэлтэй, шанга эрилтэ табидаг хүнүүд үбhэ хуряалгын звенонуудые хүтэлбэрилнэ. Мүнөө звенонууд сабшаландаа жэгдэрэн оронхой, мүрысэн ажаллана. Энэ жэлэй тэжээлэй бата бэхи бааза байгуулха талаар Юрөөгэй колхоздо угаа ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ юм. 44 мянган центнер үбhэ, 350 тонно витаминтай гурил бэлдэхэ, 1000 тонно сенаж, 6700 тонно силос дараха хэрэгтэй. Энэ харюусалгатай ажалые амжалтатайгаар шиидхэхын тулада колхозой партийна комитет болон правлени дүй дүршэлтэй механизаторнуудые, үнэн сэхэ колхознигуудые тэжээл бэлэдхэлгэдэ табяад, моральна, материальна урмашуулгын хэмжээнүүдые хараалаа. Үбhэшэдэй эдеэ хоолой, байра байдалай асуудалнуудта онсо анхарал хандуулагдана. Тэрэшэлэн тэжээл бэлэдхэгшэдэй дунда ябуулагдаха партийно-политическэ, соёл-гэгээрэлэй хүдэлмэри мартагдаагүй. Звено бүхэндэ агитаторнууд томилогдонхой.

Сэлэнгынгээ аймаг соо хамагhаа түрүүн. эмхитэйгээр үбhэ хуряалгаяа эхилhэн Карл Марксын нэрэмжэтэ миллионер колхозой сабшалан дээрэ түрүүшын hүринүүд жэрылдэбэ. hүүлшын мэдээгээр үбhэшэд мянган центнерhээ дээшэ үбhэ бэлдэhэн, 80 тонно сенаж дараhан байна.

Р. БАЛДАНОВ, манай корр.

ЖЭГДЭРЭН ОРООД БАЙХАДАА...

РЕПОРТАЖ

Үргэн хонгор Хонхоло нютагаар ябажа үзэhэн хүн ногооной ургасын үдхэн баяниие, тала гүбээгэйнь дэлюуниие гайхаха ёhотой. Зулгы hайхан зунай сагай орожо ерэхэдэ, эндэ үзэсхэлэн гоё болодог Мүнөө «Искра» колхозой гэшүүд ниитынгээ адууhа малда бардам хүрэхэ үбhэ бэлэдхэлгэдээ жэгдэрэн гаража эршэтэй габшагайгаар ажаллажа байна.

Бидэнэй тус колхозой Доодо-Байса гэжэ сабшалангай газар хүрэжэ ерэхэдэмнай, хэдэн тракторай ногоо сабшажа ябахань харагдаба. Тэдэнэй хажууда ошожо, үбhэ хуряалга тухай хөөрэлдэбэбди. Тиихэдэмнай косилкашан И. Горенов иигэжэ хэлэбэ:

— Мүнөө жэлдэ манай колхоз 10 мянган центнер үбhэ абаха түсэбтэй. Үбhэ хуряалгын хоёр бригада эмхидхэгдээ. Манай хоёрдохи бригадын сабшалан 400 гектар юм. Энэ сабшаламнай уhалагдаhан, наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдаhан байгаа. Дунда зэргээр гектар бүриhөө 25 центнер үбhэ абахаар хараалнабди.

Энэ бригадада мээртэй зургаан трактор, косилка, тракторта шагтагалха хоёр тармуур болон бусад элдэб түхеэрэлгэнүүд үгтэнхэй.

Тииhээр байтарнай эбхэрэн долгитожо байhан ногоо жэгдэхэнээр унагаан, хоёрдохи тракторынь хажуудамнай ерэжэ зогсошобо.

— hаянай хура бороон орожо, ажалыемнай ехэ hаатуулаа. Мүнөодэр үбhэндөө орожо, түрүүшын гектарнуудые сабшажа байнабди. Энэ жэлдэ ногоон hайн. Абаhан уялгаяа үлүүлэн дүүргэхэ хүсэлтэйбди, — гээд тракторист М. И. Рычков хөөрэбэ.

Үнэхөөрөөшье эндэхи сабшалангай ногоон яhала үндэр, үдхэн. Тиимэhээ үбhэшэдэй абаhан уялгаяа дүүргэхэнь лабтай.

Үбhэ хуряалгаяа богони болзорто, гээлтэ хоролтогүйгөөр үнгэргэхын тула колхозой правлени, партийна организаци колхозникгуудай дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, дүнгүүдыень согсолходоо, онсо шалгарагшадые урмашуулха, дүнгүүдыень олондо мэдээжэ болгохо гэхэ мэтын асуудалнуудые зүбшэн хэлсэhэн байна.

М. САНДАНОВ, манай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гар hаа) тус колхозой механизаторнууд И. Ф. Горенов М. И. Рычков хоёр хөөрэлдэжэ байна.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

Мухар-Шэбэр.

Сессиин дүнгүүдые hайшааба

УЛААН-БААТАР (ТАСС). МНР-эй ЦК-гай Политбюро СЭВ-эй Берлиндэхи сессиин дүнгүүд тухай СЭВ-эй XXX сессидэ хабаадагша МНР-эй делегациин толгойлогшо, МНРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, МНРП-гэй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ж. Батмүнхын мэдээсэл соносоод, зохихо тогтоол гаргаба.

Аха дүү социалис оронуудтай, түрүүшын ээлжээндэ Советскэ Союзтай, экономикын, политикын, соёлой ба суртал бодолой талаар МНР-эй ойртолсолгын улам түргэдхэхэ шухала гэжэ МНРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой тогтоол дотор тусхайлан тэмдэглэнэ.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

МҮРЫСӨӨ ХАРУУЛХА ДАЙШАЛХЫ ЗЭБСЭГ

Улаан-Үдын „Теплоприбор“ заводой парткомой хүдэлмэриин дүй дүршэлһөө

Арбадахи табан жэл хадаа үйлэдбэриин ашаг үрэ, хүдэлмэриин шанар улам һайжаруулха табан жэл гээд соносхогдонхой. Энэ уряа хадаа ажалша коллективүүдэй, бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй эдэбхи, эрмэлзэл хүгжөөхэ үргэн харгы нээжэ үгэнэ. Научно-техническэ дэбжэлтэ хурдадхаха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, алмалта, арьбалалта туйлаха — иимэ гол зорилготойгоор «Теплоприбор» заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд шэнэ табан жэлые эхилээ һэн.

Заводой партийна организаци, коммунистнууд хүн бүхэнэй арга шадабарине гүйсэд дүүрэн хэрэглэхын, зохёохы эдэбхинсэнь хүгжөөхын тула эмхидхэлэй, ниитэ политическэ ехэ хүдэлмэри ябуулжа байдаг юм. Тиихэтэеэ хамта мүрысөөнэй элдэб шэнэ дүршэл нэбтэрүүлнэ, үүсхэл дэлгэрүүлнэ. социалис мүрысөөнэй ябасые согсолон харуулха асуудалда анхаралаа ходо табина. Энэ шухала хүдэлмэридэнь илангаяа харуулан ойлгуулха агитаци горитой һуури эзэлнэ.

Механическа цехэй түрүү токарьнуудай нэгэн Анатолий Яковлев һая шэнэ үүсхэл гаргаа. Арбадахи табан жэлэй хубиингаа түсэб нэгэ жэлээр урид эрхим шанартайгаар дүүргэхэб гэһэн уялга абаад, энэ үүсхэлыень дэмжэхые нүхэдтөө хандаа һэн. Энэ ушартай дашарамдуулан, «Табан жэлэй түсэб — дүрбэн жэл соо» гэһэн гаршагтай түрүү хүдэлмэришэнэй портредтэйгээр томо плакат ханада хадагдаһан байгаа. Нүхэр Яковлевай үүсхэлые дэмжэхыень урялһан үгэнүүд тэрэ плакат дээрэ бэшэгдээ һэн.

Комсомолец Яковлев нёдондо үнгэргэгдэһэн токарьнуудай бүхэроссиин конкурсын лауреат юм. Мэргэжэл түгэс энэ хүдэлмэришэн иимэ харюусалгатай хэрэг үүсхэхэ дүүрэн эрхэтэй байгаа. Тэрэ юһэдэхи табан жэлэй даабарине 3,5 жэл соо дүүргээ һэн. Тобшолходо, нүхэр Яковлев табан жэлэй туршада найман жэлэй түсэб дүүргээ бшуу. Бүтээһэн бүхы продукциинь гэдэргэнь бүсаалтагүйгөөр абтаһан байна. Үнгэрһэн табан жэлэй дүнгөөр энэ токарь «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор шагнагдаа юм.

Түрүү токариин үүсхэл үргэнөөр дэмжэгдээ. Эгээл түрүүлэн инструментальна хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргадаг участогай слесарь-хэбшэн коммунист А. И. Плюснин, «Заводой эрхим токарь» гэһэн нэрэ алдартай П. Л. Разуваев гэгшэд дэмжээ. Тэдэнэй дүрэ зураг үүсхэл гаргагшын портредтэй зэргэлүүлэн мүн лэ хадагдаба. Плакат, «Дайшалхы хуудаһанууд», «Сахилгаан» хуудаһануудта тэдэнэй абаһан уялганууд, хүдэлмэриинь дүй дүршэл үргэнөөр тунхаглагдаа.

Иигэжэ заводой түрүүшүүлэй портредүүд үдэр бүри олошорно.

КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые болзоронь урид дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн энэ хүдэлөөе дэлгэрэнгыгээр зураглан харуулһан гоёор, уран хурсаар бүтээгдэһэн стендүүд. плазадууд заводой түб талмай дээрэ зэлэ татан байха юм. «Эрхим шанарай табан жэлые — эршэ шангатайгаар эхилээ!», «Шанар хадаа шиниишье. миниишье, хамтымнайшье хэрэг!». «Партиин хараалһан зорилгые бэелүүлхын түлөө бүхы хүсэеэ зорюулая!», «Ашаг үрэ, шанар дээшэлүүлгын табан жэлдэ — габшагай ажалаа, оюун бэлигээ!» гэһэн гаршагууд доро тэдэнэр зураглан харуулагдана.

Үйлэдбэрине нарижуулан һайжаруулга хадаа хүдэлмэрилэгшэ бүхэнэй дүй дүршэлөө, мэргэжэл шадабаряа үдэр бүри баяжуулгаһаа дулдыдаха байна. Ажаллажа байхадаа ямар зэргын үрэ дүн туйлаха ёһотойбиб гэжэ ходо бодолгото боложо ябаха зэргэтэй. Тинмэл байгаа хадаа хүнэй зохёохы бэлиг шадабари хүгжэхэ байна бшуу.

Ямар нэгэн цехэй гү, али бригадын, бүхы предприятиин үмэнэ ямар зорилгын табигдажа байһые имагтал харуулан ойлгуулха агитациин аша туһаар хүн бүхэндэ соносхон мэдээсэжэ, үйлэдбэриин түрүүшүүлэй, оюун бэлигтэнэй баян дүй дүршэлые олоной хэрэг болгожо шададаг байна. Гадна социалис мүрысөөнэй ябасые, ямар үрэ дүнгүүдэй туйлагдажа байһые сасуулан харуулна.

Заводой цех бүхэндэ хүнүүдэй эгээл ябадалтай газарта томо самбар хадаатай байха юм. Бригада, участок болон хүн бүхэнэй жэл соо, һара ба үдэр соо бүтээхэ түсэбтэ даабаринууд, тиигээд жэлэй эхинһээ хойшо үсэгэлдэр болотор тэдэ даабаринуудай хэр зэргэ дүүргэлтэ боложо байһан тухай тэмдэглэл хэгдэжэ байдаг. Тэрэл самбар дээрэ бэшээтэй тоонуудтай танилсахадаа, ямар коллективэй, хэн хүдэлмэришэнэй түрүүлжэ, мүрысөөнэй манлайда ябажа байһые, хэнэй хойнотожо ябаһые тоб байса ойлгожо абахат. Жэшээнь, инструментальна цехэй самбарта залуу коммунист Алексей Иннокентьевич Плюснинэй фото-зураг няалгаатай байгаа һэн. Тэрэ слесарь мэргэжэлтэй хүдэлмэришэн, цех соо дэлгэрһэн мүрысөөндэ илажа ябадагыень, үнгэрһэн хахад жэлэй хүдэлмэриин дүнгөөр завод соогоо бүхы слесарьнүүдые ахижа, нэгэдэхи һуури эзэлһыень абаһаар ойлгонобди.

Заводой ехэ үүдээр ороодхиходо транспарант угтажа байдаг. Мүрысэдэг Томскын Октябриин Революциин орденто манометрэй ба «Теплоприбор» заводуудай хүдэлмэриин дүнгүүд тэрэ транспарант дээрэ харуулагдана. Бүтээн гаргаһан продукциин шанарай ямар байһаниинь, ассортиментын, продукци худалдаха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбүүдэй дүүргэлтын хэр ябажа байһые мэдэжэ абанабди.

Заводой харуулан ойлгуулха агитаци эрхилдэг хүнүүд эдэ бүгэдые тон зохидоор, уран гоёор, хурса удхатайгаар бүтээдэг, саг дарыдань тэмдэглэл хэжэ байдаг нарин гуримтай. Гадна мүрысөөнэй ябасые сасуулан харуулхын тула элдэб таблица, диаграмма хэрэглэдэг, илагшадан хүндэлэлдэ улаан тугханууд үргэгдэдэг юм. Бүрүүл гү, али үдэшын сагта эдэ бүхы хэрэгсэлнүүд электрын галаар гэрэлтүүлэгдэнэ.

Үйлэдбэриин ашаг үрэ, хүдэлмэриин шанар дээшэлүүлхэ асуудалда ехэ анхарал хандуулагдана. «Ашаг үрэ ехэтэйгээр, һайн шанартайгаар, габшагайгаар хүдэлхэ!», «Шанарайл һайн байгаа хада ниитын бүхы ажалай ашаг үрэнь арьбан байха!», «Теплоприборовец! Түрүү дүй дүршэл үргэнөөр нэбтэрүүлыш, бүхы арга боломжонуудаа зорюулыш!», «Шанар һайжаруулан, дэбжэлтэ туйлая!», «Зохёохы ажал хадаа гол арга боломжомнай!» гэхэшэлэн уряанууд завод соогуур ябаһан лэ газартатнай угтажа байха. Иимэ уряануудай хажуугаар хүдэлмэриин сагые гүйсэд дүүрэн хэрэглэхэ, оньһон түхеэрэлгэнүүдые хүсэн соонь ашаглаха асуудалнуудта харуулан ойлгуулха агитаци зорюулагдана. Жэшээнь, «Материалай гаргашые жэл соо нэгэ процентээр арьбалжа шадаа хадаа 9 мянган түхэриг алмаха арга олгоно!», «Механическа цехэй хүдэлмэришэн бүхэн час соо 8 түхэриг 22 мүнгэнэй сэнтэй продукци гаргадаг. Харин хэн нэгэнэй нэгэ үдэр хүдэлөөгүй хада 64 түхэриг 14 мүнгэнэй продукци дутуу хэгдэхэ». Хүдэлмэриин сагай минута, час бүхэнэй али зэргын үнэ сэнтэй байһые бодото баримтаар гэршэлэн харуулна бшуу.

Мүрысөөн хадаа гансал материальна үрэ дүнгүүдые асардаг бэшэ. Тэрэ хүнние үнэн сэхэ, гүн мэдэрэлтэй болгон хүмүүжүүлнэ. «Теплоприбор» заводой хүдэлмэрилэгшэд гансал продукци бүтээн гаргадагаараа омогорходог бэшэ, харин тэрэниие бүтээһэн уран гартанаараа, оюун бэлигтэнээрээ омогорходог шуу. Эдэнэр хадаа ёһотойл мүнөө үе сагай баатарнууд, ехэ габьяатан болоно.

Мүрысөөндэ хабаадагшадан эрпэ түгэс ажалые олониитэдэ соносхон харуулха гол уялгаяа «Теплоприбор» заводто эмхидхэгдэдэг харуулан ойлгуулха агитаци һайнаар дүүргэжэ шадана гэжэ эндэ онсолон тэмдэглэхэ шухала. Заводой габьяата хүнүүдэй баатар ажалые зураглан харуулһан хөөрөөн предприятиин газаа талаһаа эхилнэ. Хэдэн жэлэй саада тээ заводой захиргаанай баишанган газаа талада Хүндэлэлэй томо самбар бодхоогдоо һэн. Тэрэ самбарай түхэл маягынь тэрэ хэбээрээшье һаа, харин энээндэ һуулгагдадаг хүнүүдэй нэрэнүүд, тэдэнэй фото-зурагууд түргэ түргэн һэлгэгдэжэ байдаг. Энэ ушар болбол мүрысөөнэй эршэ ехэтэйгээр дэлгэржэ, шалгарагшадай улам олошоржо байһые бодотоор гэршэлнэ.

Слесарь-хабсаргагша Г. Б. Соктоева, хүдэлмэришэн М. П. Михалев, токарь А. В. Аверин, конструктор В. П. Махраев гэхэшэлэн энэ самбарта нэрээ бэшүүлһэн хүнүүдые тооложо барашагүй. Эдэнэр бултадаа үйлэдбэриин эрхимэй эрхим түрүүшүүл, уралан нарижуулагшад, ухаалан зохёогшод, коллективэйнгээ ниитын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадагшад болоно.

Эдэ түрүүшүүлһээ заводой залуу үетэн жэшээ абана, ажалай габьягай эхи табина. Тэдэнэр эндэ ажаллажа захалһан түрүүшын үдэрһөө «Эрхим мэргэжэлтэ» гэһэн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө ехэ хүдэлөөндэ шударгы хабаадалсана. Тэрэшэлэн «Эрхим шанарай продукци бүтээдэг бригада», «Уран гарта мастер», «Эрхим һурган хүмүүжүүлэгшэ» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэл үргэнөөр дэлгэрнэ. Энэ хүдэлөөе заводой партком болон профсоюзай завком харуулан ойлгуулха агитациин хүсэ хэрэглэн, шадамараар дэлгэрүүлнэ. Цех бүхэндэ, томо участогуудта энэ талаар тусгаар бюллетень гаргагдадаг байна.

Харуулан ойлгуулха агитаци эрхилхэ талаараа «Теплоприбор» заводой партком нилээд баян дүй дүршэлтэй болонхой. Тинмэл хадань КПСС-эй Железнодорожно райком нёдондо энэ предприяти дээрэ тусгаар семинар үнгэргэһэн байна. Гэбэшье энэ хэрэгээ улам нарижуулха, үдхыень гүнзэгырүүлхэ зорилгоор прибор бүтээлгын, авиационно, локомотив-вагон заһабарилгын заводуудта эмхидхэгдэһэн харуулан ойлгуулха агитациие харадаг, хүдэлмэриинь дүй дүршэлтэй танилсадаг юм. Заводой үзэл сурталай хүдэлмэри хүтэлбэрилдэг бүлэг нүхэд һая Нижне-Тагильска манометрэй завод ошожо, тэндэ эмхидхэгдэдэг хүдэлмэритэй танилсаа.

А. АЛЕКСАНДРОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Мухар Шэбэрэй аймагай «Коммунизм» колхозой эрхим луговод Е. К. Федоров механизатор Н. А. Вельский хоёр Зерки гэжэ газарта ажаллажа, һайн ногоо ургуулаа. Тэдэнэр мүнөө жэлдэ дунда зэргээр гектар бүриһөө 30 центнер үбһэ хуряажа абахаар хараална.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ШАНАРАЙ ТЭМДЭГ ОЛГОГДОО

Республикымнай һунэй промышленностиин нэгэдэлэй предприятинуудай директорнуудэй соведэй ээлжээтэ заседани боложо үнгэрбэ. Мухар-Шэбэрэй болон Петропавловкын тоһо-сырэй заводуудта бүтээгдэдэг «Любительская» гэһэн тоһондо Гүрэнэй эрхим шанарай тэмдэгэй олгогдоһон тухай үнэмшэлгэ тус предприятинуудай директорнүүдтэ заседани дээрэ барюулагдаһан байна.

КПСС-эй XXV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын тула Мухар-Шэбэрэй, Петропавловкын тоһо-сырэй заводуудай коллективүүдтэ һүүлэй үедэ социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Тиигэхэ зуураа продукциин шанар һайжаруулха асуудалда онсо анхарал хандуулагдана. «Любительская» тоһондо Гүрэнэй эрхим шанарай тэмдэгэй олгогдоһон ушар хадаа тус коллективүүдэй ашаг үрэ ехэтэй ажалай дүнгүүдые элирхэйлэн харуулна гээшэ.

Республикымнай һунэй промышленностиин нэгэдэлэй предприятинуудта бүтээгдэдэг бүхын продукциин 30 процентдэнь Гүрэнэй эрхим шанарай тэмдэг олгогдонхой.

В. БАЛЖАНОВ.

ТҮРГЭНӨӨР, ҺАЙН ШАНАРТАЙГАА

Республикын барилгашадай зүблөөнһөө

Арбадахи табан жэлэй туршада республикымнай барилгашад нилээд ехэ ажал хэхэ байна. Урдахи табан жэлэйхидэ орходоо капитальна һомололгын хэмжээн 34 процентээр ургаха гэхэ гү, али БАМ-ай барилгые оруулалсангүйгөөр 1,7 миллиард түхэригтэ хүргэгдэхэ юм. Энээнэй 1,3 миллиардынь үйлэдбэриин барилгада һомологдохо.

Арбадахи табан жэл соо 2 миллион дүрбэлжэн метр байрын талмай. 42,5 мянган үхибүүдэй һургуулинуудай байшангуудые, 19,2 мянган үхибүүдэй ябаха сад-ясли баригдахаар хараалагдаһан.

Арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ республикымнай барилгашад тон ехэ хүдэлмэри хэхэ даабаритай.

Гусиноозерско ГРЭС-эй 210 мянган киловатт хүсэтэй хоёр энергоблогууд, жэлдээ 3 миллион тонно нүүрһэ үгэхэ Холбоолжоной оньһожоруулагдамал уурхай, Загорско хирпиисын завод, тус тустаа 24 мянган гахай шахан таргалуулха Мостовкын, Хяагтын, Улаан-Үдын комплекснууд, жэлдээ 1 миллион бройлер үгэхэ Загарайн фабрикын түрүүшын ээлжээн, хашарагуудые тэжээхэ Ивалгын комплекс гэхэ мэтэ олон барилганууд энэ жэл ашаглалгада тушаагдаха ёһотой. 305 дүрбэлжэн метр байрын талмай. городой больница. 5720 һурагшадай һураха һургуулинуудай. 1720 үхибүүдэй сад-яслинуудай байшангууд ашаглалгада үгтэхэ юм.

Хүдөөгэй барилгашад энэ жэл 100 миллион түхэригэй барилга хэжэ, 5,8 мянган үхэр малай фермэ, 58,8 мянган хонинной кошара, 25 мянган гахайн байха байрануудые ашаглалгада тушааха даабаритай. Энэ ехэ зорилгонуудые бодото дээрэнь бэелүүлхын тула барилгашад, хабсаргагшад, захил хэгшэд нэгэ һанал бодолтойгоор, эршэтэй шангаар хүдэлхэ болоно.

Мүнөө арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй хоёрдохи хахад ябажа байна. Түрүүшын хахад жэл соо республикымнай барилгашад хэр зэргээр хүдэлбэ хаб? Барилгашад партиин XXV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха гэһэн мүрысөөндэ оролсожо, зарим тэды амжалтануудые туйлаһан байна. Барилга-хабсаралгын 834-дэхи поездын, «Сибхиммонтаж» трестын хабсаралгын управлениин, БАМ-ай барилга дээрэ хүдэлжэ байгаа 138-дахи колоннын, «Бурятгражданпроект» институдай коллективүүд энэ жэлэй түрүүшын квартал соо дэлгэрһэн мүрысөөндэ илажа, түрүү һууринуудые эзэлээ бэлэй.

Гусиноозерско ГРЭС-эй барилгашад жэлэй эхинһээ бараг хүдэлжэ байна. Капитальна һомололгын 140 миллион түхэриг ашаглагдажа, тэрэнэй 99,5 миллион түхэригынь барилга-хабсаралгын хүдэлмэридэ гаргашалагдаа.

Хүдөөгэй барилгын түрүүшын хахад жэлэй дүн хараад үзэхэдэ, барилга ехэ удаанаар хэгдэнэ. 1.100 бодо малай фермэнүүд ашаглалгада үгтэхэ аад. оройдоол 200 эбэртэ малай ороход нэгэ фермэ баригдаа. Нютагай Соведүүд барилгада 17.8 миллион түхэриг гаргашалха аад. оройдоол 11.5 миллион түхэриг ашаглаһан байна.

Түрүүшын хахад жэлэй үрэ дүнгүүдые гаргаад үзэхэдэ, олон юумэ эли тодо болоодхино. Хүдэлмэришэд дуталдана, барилгын материал саг болзор соогоо асаргаданагүй. Шанарынь муу

Үйлэдбэриин бүхы звенонуудта ажалай эмхидхэл һула. Энээнһээ боложо бии байгаа арга боломжонууд хүсэд хэрэглэгдэнэгүй. Бүтээсэ ехэтэй оньһон техникэ һайнаар ашаглагданагүй. Ажалай журам эбдэгшэдэй тоо үшөөл олон байһаар. Иимэ дутагдалнуудтай саашадаа эбсэжэ болохогүй.

Республикымнай барилгахабсаралгын 74 организацинуудай 42-ынь лэ хахад жэлэйнгээ даабари дүүргээ. 397-дохи, 559-дэхи, 834-дэхи поезднуудай, «Бурятцелинстрой» трестын 590-дэхи колоннын, БАМ-ай барилгада хүдэлжэ байгаа 14 организацинууд даабаряа амжалтатайгаар дүүргэнэ. 13 организацинуудай коллективүүд нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада, үшөө багаар барилга хэһэн байна. «Бурятцелинстрой» трестын бүхы коллектив даабаряа дүүргэбэгүй. Буряадай барилгын управлениин коллектив шахардуу байдалда оронхой. Нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулаад үзэхэдэ, эдэнэр 5 процентээр бага барилга хэбэ.

Гусиноозёрско ГРЭС-эй барилга энэ жэлэй тон харюусалгатай, эгээл шухала барилгануудай нэгэниинь мүн болоно. Июнь һарада нэгэдэхи, сентябрь һарада хоёрдохи энергоблогууд ашаглалгада үгтэхэ ёһотой. Барилгашад тиимэ уялгатайшье. ГРЭС-эй барилгашад түрүүшын хахад жэлэй даабари дүүргээшье һаа, нэгэдэхи энергоблок ашаглалгада үгэжэ шадабагүй.

Мүнөө ГРЭС-эй барилга дээрэ 3.400 хүн хүдэлнэ. Эдэнэр нэгэдэхи энергоблогые ойрын сагта ашаглалгада үгэхэ дүүрэн арга шадалтай. Эдэ хүдэлмэришэдэй олонхинь мүнөө хоёрдохи энергоблогой барилга дээрэ хүдэлнэ. Барилгашад болон хабсаргагшадые нэгэдэхи энергоблогой барилга дээрэ табижа, хоёр халаан соо хүдэлгэхэ хэрэгтэй. Тэрэгүйгөөр нэгэдэхи энергоблогой барилга ойрын сагта дүүргэхэнь бэрхэтэй болохо. ГРЭС-эй барилгашад ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ, бүри шангаар хүдэлхэ болоно.

Мүнөө баригдажа байгаа Холбоолжоной уурхай ГРЭС-ые түлишөөр хангаха юм. Холбоолжоной уурхайн барилгые хурдан түргэнөөр хэжэ, саг болзор соонь ашаглалгада тушааха гэһэн шухалын шухала зорилго табигдана. Энэ уурхайн барилгада мүнөө жэл 9 миллион түхэриг һомологдонхой. Буряадай барилгын управлениин коллектив эндэ 5 миллион 700 мянган түхэригэй барилга хэхэ юм. Тус управлениин 163-дахи колоннын барилгашад түрүүшын хахад жэл соо 1 миллион 266 мянган түхэригэй барилга хэбэ.

«Минмонтажспецстройн» болон бусад организацинуудай коллективүүд 600 мянган түхэригэй барилга хэхэ аад. 625 мянган түхэригэй барилга хэбэ. Уурхайн барилга дээрэ ГРЭС-эйхидэл олон бэрхэшээлнүүд дайралдана. Барилгын материал, хүдэлмэришэд. автомашинын һайн харгы дуталдана. Эндэ ажалаа муугаар эмхидхэхэ, бии байгаа арга боломжонуудаа дутуу хэрэглэхэ ушарнууд нэгэнтэ бэшэ дайралдана. Энэ уурхайн барилгые саг болзор соонь дүүргэхэ хэрэгтэ ехэ анхарал табигдана. Ойрын үдэрнүүдтэ 350 хүдэлмэришэн иишэ эльгээгдэхэнь. Барилгын материалаар, оньһон техникээр хангаха асуудалнууд шиидхэгдэнхэй.

Забайкалиин апатидай комбинадай барилга табан жэлэй ехэ барилгануудай гэнниинь мүн болоно. З туршалгын фабрика ондо ашаглалгада туш ха юм. Түрүүшын ха жэл соо 2 миллион 190 ган түхэригэй барилга дэхэ аад, оройдоол миллион 138 мянган т ригэй ажал хэгдээ. Энэ 27 объектнүүд ашаглал үгтэхэ аад, нэгэшье об тушаагдаагүй байна. Бу дай барилгын управле коллектив апатидай ко надай барилгые түмэр хэрэгсэлнүүдээр. бари материалаар хангаха а далнуудые үшөөл мү шиидхэнэ. Энээнһээ бо барилгашад 3 мянган метр түмэр бетон хэрэ нүүдые дутуу абаһан ба

Трикотажна фабрикын барилгада 1 миллион 800 ган түхэриг һомологдон Хахад жэлэй туршада доол 510 мянган түхэ барилга хэгдээ.

БАМ-ай барилгашад жэл ехэ һайнаар Энэ жэлэй түрүүшын жэл соо ехэ мүнгэнэй га хэгдэхэ байгаа һаа. т дүүргэгдээгүй. Байкальск — Байгалай нель. Уоян — Хойто-М тоннель гэһэн харгынуу ашаатай машинануу жа захалаа. Сэнхир программа дамжуулха битын» барилга түлэг даа. Байрын гэрнүүд, болон столовонууд олоор ригдана.

Энэ жэл 305 дүрбэлжэн метр талма байрын гэрнүүд республ доторнай баригдаха юм. рүүшын хахад жэл соо мянган дүрбэлжэн метр Майтай байра ашаглал үгтөө гэхэ гү, али жэлэй бари 24 процент дүүргэ Түрүүшын хахад жэл һургуулинуудай барил 3,164 мянган түхэриг һо логдоһон байбал, оройдо 1,911 мянган түхэриг ашаглагдаа.

Эдэ бүгэдэ тоо, барим нуудые зүблөөн дээрэ эл хэл хэһэн КПСС-эй обком секретарь нүхэр **К. М. П дайвода** дурдаа.

Барилга түргэнөөр. һа шанартайгаар хэжэ, ш объектнүүдые саг бол соонь ашаглалгада тушаа гэхэдэ бэрхэшээлнүүд, ду дунда юумэнүүд дайралд Ажал хүдэлмэри хэхэ т бөө зүбөөр зохёохо, инжен но-техническэ мэргэжэл дэй эрдэм мэдэсые дээ лүүлхэ, эрилтыень шанга хаха, ажал оньһожоруул хүдэлмэришэдтэ олон онд мэргэжэл олгуулха хэрэг гол шухала анхарал бихаар болоо гэжэ һа шаг үнгэргэгдэһэн респуб кын барилгашадай сугла тэмдэглээ.

Элидхэл зүбшэн хэлсэ гэдэ барилгашад, барилгы организацинуудай хүтэлбэ лэгшэд хабаадалсажа, хэлээ. «Нижнеангарсктран строй» трестын 575-дахи по ездын бригадир **А. П. Ер менко**, Буряадай барилгы управлениин 2-дохи СМУ бригадир **А. К. Савочк** 590-дэхи колоннын бригад **М. И. Дорофеева**. Гусино озёрско ГРЭС-эй барилгы управлениин начальник **Н. В Горбунов**, Буряадай барилгы управлениин начальник **К. А Воскапянц** болон бусад үгэ хэлэхэдээ. үйлэдбэри бии байгаа дутагдалнуудые сүм үсадхажа. 1976 оно даабари болзорһоонь урид дүүргэхын тула хаба шада лаа гаргахабди гэжэ мэд лээ.

К. ЖАМЬЯНОВ,
манай корр.

СОВЕТ ОРОН: ШЭНЭ ҺОНИН

ЕРЕВАН. (ТАСС). Армениин композиторнуудай зохёоһон шэнэ дуунуудые Байгал-Амарай түмэр замай барилгашад хамагһаа түрүүн шагнахань гээшэ. СССР-эй арадуудай хани барисаан ба аха дүүгэй хани нүхэсэл тухай уран гоё аялганууд арбан үдэрэй туршада Усть-Кут — Ния гэжэ участогта зэдэлхэ юм. Республикын олон хүгжэмшэд тиишэ зорижо ниидэбэ. Мэдээжэ композиторнууд, дуушад, гүйсэдхэгшэд тэрэнэй бүридэлдэ ороно.

СЛАВГОРОД (Могилевско область). Дунда һургуули дүүргэжэ гараһан Юлия Сидоренко һаалишан боложо, ажалайнгаа түрүүшын үдэрые эхилбэ. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой правлени тэрээндэ бүлэг үнеэдые даалгажа үгөө. Энэ басаган мал ажал дээрэ түрүүшынхеэ хүдэлжэ эхилээ бэшэ юм. Тэрэ зунайнгаа амаралтын үе соо халаанай һаалишанаар ажаллаһан байгаа. Колхозой правлени болон һургуули хоёрой хамтадаа эмхидхэһэн машинаар һаалгын мастернуудай курсые басаган энэ жэлдэ дүүргэһэн байна. Һургуули дүүргэһэн бусад залуушуулай тоодо Юлия болбосоролой аттестадай хажуугаар машинаар үнеэ һаалгын мастеран үнэмшэлгэ абалсаһан юм.

Һургуулидаа, мүн колхоздоо һайн талаяа харуулһан залуушуулые дунда һургуули дүүргэһэнэйнь һүүлээр хүдөө ажахын дээдэ һургуулинуудта, техникумүүдтэ правлени эльгээдэг байна. Тиин энэ жэлдэ һаалишан Анна Овчинникова ветеринарна институдта орохо болобо. Һургуули дүүргэгшэд Федор Любяко, Петр Хотько гэгшэд Белоруссиин хүдөө ажахын академидэ эльгээгдэхэнь.

БРАТСК (Эрхүүгэй область). Ангара дээрэхи залуу городой олон мянган барилгашад үнгэрэгшэ субботын үдэр шефтээ абаһан ажахынуудайнгаа нуга сабшалангуудта гаража хүдэлбэ. Тэдэнэр үбһэ хуряалга дээрэ габшагайгаар ажаллаа. Энэ зундаа «БратскГЭСстройн» коллектив Братскын болон Хүйтэнэй районуудай совхозуудта олон мянгаад тонно үбһэ өөһэдын гөө хүсөөр бэлдэхэ юм.

АЛМА-АТА. Казахстанай колхоз, совхозууд мүнөөдэр хүрэтэр арба миллион тонно үбһэ болон сенаж ниитынгээ малда бэлдэбэ.

ГОРЬКИЙ. Олон зуугаад горьковчанууд областной архитекторэй байшанда ерэжэ, өөрынгөө городой ерээдүйе хараһан байна. «Арбадахи табан жэлдэ Горький хотодо ямар барилганууд хэгдэхэб» гэһэн выставкэ эндэ нээгдэһэн байна. Тусгаар планщетэнүүд, македүүд, эскизүүд Поволжиин томо индустриальна түбэй район бүхэндэ зорюулагдаһан байна. Арбадахи табан жэлдэ Горький хотын барилгашад 3 миллион гаран дүрбэлжэн метр байрануудые ашаглалгада тушааха юм. Тэдэнэй олонхинь шэнэ микрорайонуудта баталгадана.

ОДЕССЭ. Һаяхан Одессын филармониин артистнууд областиингоо хүдөө нютагуудаар үнгэргэгдэһэн «Тарья хуряалга-76» гэжэ искусствын фестивалиин хүндэтэ шанда — таряанай залаануудтай алтан веногто хүртэбэ. Тэдэнэр КПСС-эй XXII съездын нэрэмжэтэ түрүү колхозой полевой стан дээрэ зуудахи концертээ табиһан байха юм. Фестивалиин дуунууд Хара далай шадарай полинууд дээрэ манай Эхэ ороной арадуудай янза бүриин хэлэн дээрэ зэдэлнэ. Мүн РСФСР-һээ, Украинаһаа, Белоруссиһаа, Армениһээ ерэһэн коллективүүд эндэ хабаадалсана.

Тарья хуряалга түлэг дунда

КРАСНОДАРСКА ХИЗААР. Усть-Лабинска гүрэнэй сорт туршалгын участогуудта намарай шэнэ сортын шэнииэ хуряалга эхилбэ. Мүнөө эндэ 20 ондоо сортын шэнииэ туршагдажа байна. Академик П. П. Лукьяненкын, тэрэнэй һурагшадай «полукарликовая-49», «ранняя-47» түхэлэй шэнииэ тон һайн урга са үгэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шэнэ сортын шэниэ хадалга.

ЭНЭ ХИЗААРАЙ «Газырский» совхоздо 13 звено хүдэлнэ. Тарья хуряалга дээрэ тракторист-машинист Николай Емельянов, Николай Гладков гэгшэд нарата үдэр бүхэндэ 70 гектарай шэниэ хуряана.

Баруун гарай зураг дээрэ: механизаторнууд Н. Ф. Емельянов Н. М. Гладков хоёрой агрегадуудай шэниэ хуряалга дээрэ.

ТАСС-ай фотохроникэ.

ХОНИН БҮРИҺӨӨ—3,5

Ахын аймагай ажахынуудта хонинной нооһо хайшалалга дүүрэхэ ойртожо байна. «Коммунизм», «Улаан Аха», Октябриин 50 жэлэй ойн», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай нооһо хайшалагшад харюусалгата ажалаа урагшатайгаар дүүргэхын тула бүхы шадалаараа оролдоно.

Ажахын ахалагша хонишон Сыбик Галсановай отарын хонид тобир тарган, һайн нооһотой байба, тиимэһээ хонин бүриһөөнь дунда зэргээр 3 килограмм нооһон алтажа. түсэбынь үлүүлэгдээ. Гэһэтэй хамта энэ отарада 600 түлгэ хайшалагда Нүхэд С-Д. Цыбденова, А. Гармаев, Н. Осохеев гэгшэ бэрхэ хонишод юм. Эдэнэ отарын хонидой «сагаан алтан» элбэгээр суглуулагдажа, түсэбынь холо үлүүлэгдэһэн байна.

Энэ ажахын хонишод жаһаа жэлдэ хонин бүриһөө 3—3,5 килограмм нооһо хайшалдаг юм.

Д. ДУГАРОВ.

АРБАДАХИ ТАБАН ЖЭЛЭЙ ОНСО ШЭНЖЭ

КПСС-эй XXV съездын материалнууд тухай хөөрэлдөөн

...нин экономическа ...ин зорилгонуудые ...татайгаар бэелүүлһэ- ...ашаар Эхэ оронои эко- ...ческа хүсэ шадал, арад ...ажабайдал саг үргэлжэлһэрнэ.

...ндэхи табан жэлэй зо-...нуудай амжалтатайгаар ...ргэлтэдэ, үйлэдбэрин ур-...да, эрдэм техникын ба ...номикын хүгжэлтэдэ үн-...лжэ, парти экономическа ...шанхи холын хараатай ...лго табяа. КПСС-эй XXV ...эд партиин экономиче-... политикын үндэһэн заа-...нуудые түгэс хүгжэнхэй ...алис обществын үедэ то-...йлоо, гүнзэгырүүлэн ...гөө.

Экономикын гол шухала ...илгонуудые амжалтатай-... шиндхэлгэ марк-...ленинизмын экономиче-...һургаал саашадань хүг-...гын гэршэ болоно. Тии-... табигдаһан зорилгонуу-... дүүргэхын харгы зам, ... нүхэсэл партиин эконо-...ска стратегиин эрдэм, ...да үндэһэлһые, тон ... байһые гэршэлнэ. Мүнөө ... имэ үргэн зорилго-...дые, партиин экономиче-... холын хараа бэелүүлхын ... хүтэлбэрилгын гурим ...жаруулха гээшэ шуха-... шухала хэрэг болоно.

Совет табан жэл бүхэн хо-... хараатай шэглэлтэй бай-...нгаа хажуугаар өөрын он-... шэнжэтэй юм. Арбадахи ...н жэл хадаа үйлэдбэ-... ашаг үрын ба хүдэлмэрин шанарай табан жэл гэжэ соносхогдонхой.

Ашаг үрэ ба шанар болбол экономикын хүгжэлтын гол шухала шэглэл байхынгаа хажуугаар шэнэ табан жэлэй гол түлэб политическа заабаринь болоно. Социалис общество экономикын эдэ асуудалнуудта ходо анхаржа байгаа. Гэхэтэй хамта, ашаг үрэ ба шанар сагай эрилтын ёһоор манай обществын урда табигдаһан асуудалнууд болоно.

Ямар шалтагаануудһаа уламжалан экономикодо имэ зорилгонууд табигдаа гээшэб? Мүнөө ажахын бүхы һалбаринууд эрдэм техникын революцида үндэһэлнэ. Ушар имэһээ тэрэнэй туйлалтануудые хэрэглэлгэ хадаа үйлэдбэриин урда шэнэ эрилтэнүүдые табина. Эрдэм техникын революциин ашаар үйлэдбэриин ашаг үрые эрид дээшэлүүлхэ арга бии болоно. Хоёрдохёор, үйлэдбэриин хэмжээн айхабтар ехээр ургаа, хүн зоной эрилтэ ондоо болоо. Мүнөө манай гүрэн дэлхэй дээрэ хэнһээшье ехэ шулуу нүүрһэ, нефть, булад, минеральна үтэгжүүлгэ, ноохон ба пумаажан бүд үйлэдбэрилэн гаргана. Тиигэбэшье эдэ амжалтануудайнгаа хажуугаар продукциин шанар, үйлэдбэридэ ашаглаһан түхэриг бүхэнэй ашаг үрэ дээшэлүүлхэ гээшэ мүнөө үедэ тон шухала.

Арадай ажахын хэмжээнэй ургаха бүри хүн зоной эрилтэ дээшэлдэг. Гурбадахяар, хүдэлмэришэдэй тоо олошоруулжа, үйлэдбэри хүгжөөхэ хэрэг хизаартай юм. Жэшээлхэдэ, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай хойто тээхи табан жэлнүүдэй туршада хүдэлмэришэд, алба хаагшадай тоо 1940 онойхитой жэшэхэдэ, гурба дахинаар олошоржо, 1975 ондо 102 гаран миллиондо хүрөө һэн. Теэд саашаа имэ ургалта хүлеэгдэнэгүй, болохошьегүй.

Шанар гэһэн ойлгосо арадай ажахыда бүхыдэнь хабаатай. Шанарай табан жэлые тодорхойлһон гол гурбан асуудалнууд дээрэ тогтоое. Мүнөө шанар хангахын тулада экономикын ургалтые эршэдхэхэ арга нүхэсэлнүүдые хэрэглэхэ, продукциин шанар үндэһөөрнь һайжаруулжа, хүн зоной эрилтэнүүдые хүсэд дүүрэнээр хангаха, арадай ажахын бүхы һалбаринуудай хүдэлмэриин шанар һайжаруулха, хүтэлбэрилгын нүлөө ехэ болгохо.

Экономикын ургалтые эршэдхэхэ арга нүхэсэлнүүд ямарнууд бэ? Энэнь ажалай бүтээсэ мүн. Арбадахи табан жэлдэ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ашаар промышленна продукциин ургалтын арбанай юһэн хуби хангагдаха юм. Тиихэдэ хүдэлжэ байһан предприятинуудта мүнөө ажаллажа байһан хүдэлмэришэдые олошоруулангүйгөөр үйлэдбэриин хэмжээнэй ургалта туйлагдаха байна. Ондоогоор хэлэхэдэ, ажалай бүтээсэ энэ хэрэг бэелүүлгэдэ шиидхэхы үүргэ дүүргэхэ юм.

Техникэ, түхеэрэлгэ хүсэ-дөөр ашаглажа, продукци бүтээн гаргалгада материал алмаха, арьбалха гээшэ үйлэдбэри хүгжөөхэ арга нүхэсэлнүүдэй нэгэн болоно. Эрдэм техникын дэбжэлтэдэ үндэһэлэн, энэ асуудал шиидхэгдэхэ, предприятинууд шэнэлэгдэн үргэдхэгдэхэ байна. Промышленностьда капитальна һомололгын 64 процент имэ зорилгонуудта энэ жэлдэ гаргашалагдаха юм.

Конструкторско ухаалан зохёолгын дурадхал үргэнөөр хэрэглэһэнэй, үйлэдбэриис һайжаруулһанай, түүхэй эд ба материалнуудые алмаһанай ашаар продукци ехээр бүтээн гаргагдаха зэргэтэй. 1980 ондо 50 миллиард киловатт-час электрын элшэ хүсэ гамнаха гэжэ хараалагдана. Энэнь Советскэ Союзай бүхы электростанцинуудай 1940 ондо үйлэдбэрилһэн элшэ хүсэнтэй адли болоно. Манай республикын үйлэдбэриин һалбаринууд, нютагай эрхэ байдалда үндэһэлэн, партиин XXV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ, электроэнергетикэ, шулуу нүүрһэнэй, химиин промышленность, үнгэтэ металлай, машина бүтээлгын ба металл болбосоруулгын, ой модоной, барилгын материалнуудай промышленность, хүнгэн ба эдеэ хоолой болон нютагай промышленностиин бүхы һалбаринууд хүгжөөгдэхэ байна. Түлишын һалбарида онсо анхарал хандуулагдана. Партиин XXV съездын материалнуудаи ёһоор, Гусиноозёрско ГРЭС-эй барилга үргэлжэлүүлэгдэжэ байнхай. Тэрэшэлэн республикын хото городууд болон хүдэлмэришэдэй зарим тосхонуудта халуун уһанай соргонуудые татаха хүдэлмэри хэглэжэ эхилхэ юм. Эдэ хүдэлмэритэй хамта Мухар-Шэбэр, Сэлэн-Дүүмэ, Захаамин, Нижнеангарск, Муя, Багдарин, Бабушкин болон бусад тосхон һуурин тээшэ электрын элшэ хүсэнэй хүсэтэ шэжэм утаһанууд татагдаха зэргэтэй.

Ерэхэ жэлнүүдтэ ехэ шулуу нүүрһэн хэрэгтэй болохо. Тиимэһээ шулуу нүүрһэнэй томо уурхай Холбоолжондо баригдана. Мүн Баян-Зүрхэнэй (жэлдээ 1—1,2 миллион тонно шулуу нүүрһэ үгэхэ) шулуу нүүрһэнэй хэбтэшые нээмэл аргаар ашаглахаар хараалагдана. Тэрэшэлэн жэлдээ 6—8 миллион тонно шулуу нүүрһэ Түгнын уурхай үгэдэг болохо.

Үнгэтэ металлай һалбарида руда малтан абаха, тэрэниие болбосоруулха хэрэг хүгжөөгдэхэ юм. Ехэ-Юнхэрэй вольфрамай баялиг нээмэл аргаар олзоборилогдон абтажа, Зэдын вольфрам-молибдэнэй комбинадай хүсэн горитойгоор нэмэхэ байна. Тиихэдэ Хяагтын плавико-шпатова уурхайн үйлэдбэри үргэдхэгдэхэ. Яруунадахи шанаржуулгын Озёрно комбинадай барилга хэгдэхэ юм.

Арбадахи табан жэлдэ химиин промышленностиин томо барилга — Забайкалиин апатидай комбинадта ехэ хүдэлмэри бэелүүлэгдэхэ зэргэтэй. Билюутын химиин избёосхо-шулуунай фабрикын барилга энэ табан жэл соо дүүргэгдэхэ байна. Мүн Яруунада промышленностиин хэдэн һалбаринуудай гуламта бии болгохо талаар ехэ асуудал шиидхэгдэхэ юм.

Съездын материалнууд соо машина бүтээлгэдэ онсо анхарал хандуулагдана. Тиин манай республикада «Бурсельмаш» гэжэ заводой барилга энэ табан жэлэй туршада дүүргэгдэхэ. «Теплоприбор», «Электромашина», Шэнэ-Бэрээнэй заводууд шэнэлэн һэльбэгдэхэ, үргэдхэгдэхөөр хараалагдана. Мүн ЛВРЗ-дэ шэнэлэн үргэдхэхэ хүдэлмэри бэелүүлэгдэхэ байна.

Ой модоной ба модо болбосоруулгын промышленностьда модо хэрэглэлгые һайжаруулһанай ашаар целлюлозо, картон, арболит болон бусад материалнууд ехээр үйлэдбэрилэгдэхэ. Тиимэһээ Сэлэнгын ЦКК-гай үйлэдбэриин хүсэн дүүрэнээр ашаглагдаха ёһотой. Мүн «Забайкаллес» нэгэдэлэй предприятинууд БАМ шадарай ой тайгын баялигые ашаглаха талаар ехэ ажал хэрэг ябуулха байна.

Хүнгэн, эдеэ хоолой ба нютагай промышленностиин һалбаринууд хүгжөөгдэхэ. Оронойн зүүн зүгтэ томо фабрикануудай нэгэн — трикотажна фабрикын барилга дүүргэгдэхээр хараалагдана. Улаан-Үдэ, Гусиноозёрск, Нижнеангарск, Нарһатада һүнэй шэнэ заводууд ашаглалгада тушаагдаха ёһотой.

Шулуута, Хоронхойдо холимол тэжээл бэлдэдэг заводууд энэ табан жэл соо продукци үгэжэ эхилхэ. Улаан-Үдын элеватор үргэдхэгдэхэ.

Байгал шадарай уһа голнуудай ба далайн загаһанай баялигые болон байгаалиие зүбөөр хэрэглэхын тулада зохихо хэмжээнүүд бэелүүлэгдэхэ юм.

Онсолходо, арбадахи табан жэлэй туршада Буряадаймнай промышленность үшөө саашаа хүгжөөгдэхэ байна.

Б. М. БАЛДАНОВ,
экономическа эрдэмэй кандидат.

ТАСС — ШЭНЭ ҺОНИН

«САЛЮТ-5» ТЕХНИЧЕСКЭ ТУРШАЛГАНУУДЫЕ ХЭНЭ

НИИДЭЛГЭ ЗАЛАН ХҮТЭЛХЭ ЦЕНТР, июлиин 26. (ТАСС). «Салют-5» гэжэ замбуулинай станциие жолоодон дабшагша космонавтнар Борис Волыновой, Виталий Жолобовой ниидэлгэ үргэлжэлһөөр. Эдэнэр амаралтын ээлжээтэ үдэрэй һүүлээр, программын ёһоор научно-техническэ шэнжэлгэнүүдые ... Дэлхэйн һүниин горизонтдо һарын фото-зурагые ...лгаа. Энэ туршалгань ... даагаад дабшаха үедөө ...рэглэхэ, һүниин горизонтын бодото байдалые тодорхойлхо зорилготой. Имэ туршалгануудай мэдээнүүд замбуулинай аппарадуудые саашадаа бүри тоти мэргэн болгохын тула шухала юм.

Станциин командир ба бортинженер дэлхэйтэй харилсаа холбооной сеанснуудай үедэ ниидэлгэ залан хүтэлдэг центртэхи корреспондентнүүдэй асуудалнуудта харюусаа.

Станциин түхеэрэлгэнүүд һайнаар хүдэлнэ. Нүхэд Волынов ба Жолобовой бэень һайн ябана.

КУБА ДЭЭГҮҮР МОННАДЫН ТУГУУД ДАЛБАНА

ГАВАНА. (ТАСС). «Моньын тугууд социалис эхэ ...ой илалтануудые гиигээ!», «Июлиин 26 мандаа болтогой!» гэһэн ба бусад уряанууд, улаан тугууд, ...ын национальна тугууд, ... ажахыгаа хүгжөөхын ...аар республикын туйлаһан амжалтануудые элирхэйлхэ гоё һайхан паннонууд ... плакадууд Гаваныи, мүн ...сад городуудай үйлсэнүүдые шэмэглэнэ. Социалис Куба революционно һайндэре — Национальна восстаниин үдэрые баярай оршон байдалда тэмдэглэжэ байна. Монкадын казармые Ф. Кастро түрүүтэй бүлэг патриодуудай добтолһоор 23 жэлэй ойе, американ монополинуудай хүлһэншэ, Батистын харгис ёһо гуримда эсэргүү тэмсэлэй эхилһые элирхэйлһэн ойе оронои ажалшад угаа ехэ дэбжэлтын ба эршэ зоригой оршон байдалда тэмдэглэнэ.

Түүхэтэ ойгоорнь дашарамдуулан, Кубын Компартиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, Революционно правительствын Премьер-Министр Ф. Кастрода, Кубын Президент О. Дортикосто Л. И. Брежневэй, Н. В. Подгорныи, А. Н. Косыгинай эльгээһэн амаршалгын бэшэг эндэ ехэ баяртайгаар угтагдаба.

Кубын хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, Пинар-Дель-Риодо болохо митинг дээрэ Фидель Кастро, албанай хэрэгээр Кубада ерээд байһан Анголын Арадай Республикын Президент А. Нето үгэ хэлэхэ байна.

Буряадай уран зураашадай зохёол бүтээлнүүдэй выставкэ

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). МНР-эй ниислэлдэ июлиин 26-най үдэр нээгдэһэн, Совет Буряадай уран зураашадай зохёол бүтээлнүүдэй выставкэ уран зурагай искусствада дуратайшуулай ...онирхол ехээр үүсхээ. Тус выставкын баярай оршон байдалда нээгдэхэдэнь, МНРП-гэй ЦК-гай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, МНР-эй Соёлой министерствын хүтэлбэрилэгшэд, аха дүү оронои соёлой мэдээжэ ажал ябуулагшад хабаадаба.

Тоһон зурагай, графикын ба скульптурын гурбан мастерай — РСФСР-эй габьята уран зурааша, Буряадай АССР-эй искусствын габьята ажал ябуулагша А. Н. Сахаровскаягай, РСФСР-эй габьята уран зурааша, Буряадай АССР-эй искусствын габьята ажал ябуулагша Д. Д. Дугаровай, Буряадай АССР-эй искусствын габьята ажал ябуулагша, Буряадай комсомолой шангай лауреат Г. Г. Васильевай 80 гаран зохёол бүтээлнүүд выставкэдэ табигданхай.

МНР-эй Уран зураашадай холбооной секретарь, МНР-эй Гүрэнэй шангай лауреат, МНР-эй арадай уран зурааша Г. Одон выставкэ нээхэдээ, манай буряад ханинарай уран һайхан, өөрсэ зохёол бүтээлнүүд арадай искусствын үндэһэн гурим заншалнуудай, мүнөө сагай тоһон зурагай, графикын ба скульптурын туйлалтануудай социалис искусствада тон нягтаар найрамдан хүгжэжэ шадаха байһанай эрхим жэшээ болоно. Энэнь — Советүүдэй оронои олон үндэһэ яһатанай уран мэргэн искусствын хубинь болоно гэбэ.

ҺУРАГШАДАЙ БРИГАДАНУУДАЙ СЛЁТ

ПАВЛОВСК (Алтайн хизаар). (ТАСС-ай корр.). Һурагшадай үйлэдбэриин бригаданууудай Бүхэроссиин слёт ба республикын эдир механизаторнуудай гурбадахи конкурс июлиин 26-да эндэ нээгдэв.

Мүнөөнэй слёдой Алтайда зарлагдаһаниинь тушаан болоһон ушар бэшэ юм. Хүдөө ажахын үйлэдбэридэ хүдэлхые хүсэһэн, Костромской областиин дунда һургуулинуудые дүүргэгшэдэй слёдто хабаадагшадта КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй эльгээһэн амаршалгын бэшэг Алтайдахи үетэнэйнь дунда ехээр һайшаагдачи угтагдаһан байна.

Эндэ һурагшадай үйлэдбэриин 500 гаран бригада амжалтатайгаар хүдэлмэрилнэ. Һүүлэй жэлнүүдтэ һургуулиинхид хүдөө ажахын талаар гурба мянга гаран туршалга хэһэн байна, тэдэнэй 163-иинь колхозууд болон совхозуудта нэбтэрүүлэгдэнхэй. Үнгэрэгшэ жэлдэ Алтайн һурагшадай үйлэдбэриин бригаданууд Россин Федераци дотороо эгээн һайн дүнгүүдые туйлажа, нэгэдэхи һуури эзэлээ һэн.

Слёдто хабаадагшад тэрэнэй нээгдэһэн үдэр Барнаулдахи Советүүдэй талмай дээрэ байдаг В. И. Ленинэй памятнигай дэргэдэ сэсэгүүдые табяа. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай фронтнууд дээрэ наһа бараһан барнаулайхидай дурасхаалые Алдар солын мемориалай дэргэдэ минутын туршада дуугай зогсожо, ёһолон хүндэлбэ.

Танилсагты: шэнэ нэрэ

УРАН ЗОХЁОЛОЙ БУЛАГ

Дондок Бальжинимаев

Шэтын областиин Агын национальна округой Зүдхэли нютагта 1949 ондо Дондок Бальжинимаев түрэһэн юм.

1967 ондо дунда һургуули дүүргээд, хэдэн жэлэй туршада малшанаар ажаллаа. Тиихэдэл тэрэнэй уран шүлэгэй «гүрэлөө» мүрнүүд мүндэлһэн байгаа ха.

1970 ондо Буряадай багшанарай институтда тэрэ ороо һэн. Эндэ «Залуу наһан» гэжэ студентнэрэй литературна нэгэдэлэй гэшүүн болоо. Шүлэгүүдынь «Агын үнэн» газетын хуудаһанууд дээрэ толилогдоо, Буряадай радиогоор дамжуулагдаа бэлэй.

Мүнөө газетынгээ энэ хуудаһан дээрэ залуу поэт Дондок Бальжинимаевта үгэ үгэхэдөө, саашанхи зохёохы замынь сэхэ сэбэр, амжалтатай байг гэжэ үреэхэ байнабди.

АЙЛШАЛЫТ НЮТАГТАМ

Даяанша сэсэн үбгэд мэтээр
Дабаанууд нютагтам табхайлдан һуудаг
Гүлмэр урихан үхибүүд шэнгеэр
Гүрэлөө горхонууд урилдан урдадаг.
Эжыгээ хараһан үхибүүндэл адляар
Энэрхы гараа — дэльбэеэ дэлгээн,
Эхин хабараи түрүүшын ургы
Энэ дэлхэйдэ мүндэлхөө яарадаг...
Хурдан хүлэгүүдэй табгайн табараае,
Хушууран ниидэһэн галуудай ганганаае
Дуулажа баясахыетнай уринаб таанадаа.
Хонгор һайхан түрэл нютагтаа.
Олон дабхар соёлойнь байшан соо
Омог дуунууд зэдэлжэл байха.
Холын талада хонишон басаган
Хоолой нэгэдүүлэн дуугаа эхилхэ...
Арюун сагаан замтай яба гээд,
Аха заханар юрөөлөө хэлэхэ.
Энэ наһаншни золтой байг гээд,
Эжынэр тэдэнтэй үгэеэ холбохо.
Айлшалыт нютагтам, айлшалыт нютагтам!

ТҮРҮҮШЫН ДУРАН

Нэгэтэ хүбүүн номгон байдалтаяа хахасашадаг.
Нэмэжэ бариһан нэтэрүү хүйхэртэл болошодог.
Эгээл тиихэдэ маргангүйгөөр хэлэхэш,
Эхин дуранай охиндо нэрбэгдээ гэхэш.
Сэгээхэн замбиһаа саһанайш бударан ороо һаа,
Сэсэглээ тала нюдэндэнь ходо үзэгдэхэ.
Ууралтан сэнтэһэн хуһанай нэгэ мүшэрхэн
Ургы мэтээр дурлаһан хүбүүндэ һанагдаха.
Даруухан зантай юрын буряад басагые
Дангина мэтээр дурлаһан тэрэ һанаха.
Харахан нюдэнэйнь сэлмэг һайхан харасые
Харанхы тэнгэриин одо мүшэнтэй жэшэхэ...

Арадай дуунай аялгаар

Һэрюухэн даа, һэрюухэн нютагтамни
Һэршэгэнүүр һалхин юундэшьеб тогтоногүй.
Хүлгөөтэй даа, хүлгөөтэн зүрхэмни
Хүнэй ганса юундэшьеб харюусанагүй.

* * *

Сэбэрхэн шарайшни зэрэлгээн болоод һалаһандал.
Сэдьхэл минии шамаяа гэхэеэ айнандал.
Мүнөө шимни хаанабши даа, хаанабши?
Мүртэм нэнгээд, дуулахаяа яанабши?

Д. БАТОЖАБАЙ

МАРХАЙН ХӨӨРӨӨН

(Шог ёгто рассказ)

Би тиигэхэдэ арбан таба хүрэжэ ябааб. Медтехникумдэ һураха һанаатай Ага нютагһаа гараһан аад, шалгалта дээрээ математикаар унаад, зайжа ябаһаар, Шодой гэжэ хүнтэй танилсаһан байнаб. Тэрэ үедэмнай, минии һанахада, архи ехээр хүнэй уудагшьегүй һаань, хаартын наадан харанхы углуугаар болодог лэ гээшэ һэн ха. Теэд минии танилсаһан Шодой гэжэ хүн архиханиие шье баридаг, хаарташье наададаг байгаа. Үшөө энээнһээ гадна агнуури хэдэг һэн. Теэд тэрэ нүхэрни намайе агнууридашье дахуулдаг, хаартадашье һургадаг, архиһааншье хаа-яа балгуулдаг бэлэй.

Үдэр бүри шахуу Шодойндо ерэдэг аад, нэгэтэ хахад һара тухай ошонгүй ябааб. Гэнтэ үйлсэдэ Шодой намтай золгоод, нэн түрүүн:

— Басаганда дурлажа эхилээ гүш? — гэжэ асууба.

— Үгы, яахадамни тиигэнэт? — гээд нюурыень, аягүйрхэн харангүй зогсобоб.

— Инаг дуран гээшэшни зүүдэн шэнги хооһон сууха байхаһаа гадна, хоро тодхорынь хорхой могой шэнги улаан зүрхыешни хадхажа, орёожо зобоодог юм.

...Нэгэтэ тэрэ намайе дахуулжа, Улаан-Үдэ городһоо жараад модоной зайтай газарта байдаг Хурамша нютаг ошожо, танилайдаа тогтоод, тэрэ тосхонһоо сааша Хамар-Дабаанай һубад хушуунай тужа хүбшэ гараа бэлэй. Үбдэгсөө саһан соогуур умбажа, Бугатын жалгын эхин хүрөөд ябатараа, Шодой нүхэрни нэгэ хандагай буудажа унагааба гээшэл даа. Хамһажа ерээд лэ арһыень түргэн гэгшээр үбшэжэрхибэбди. Мяхыень дүрбэн хуби болгоод, модондо үлгэжэ, абажа ябаһан архияа Шодоймни гаргажа, хүхюун дундаа томо түмэр кружкын хахадһаа дээгүүр хээд гүдамхижархёо бэлэй.

Тэрэ архиһаа нэгэ заахаиие намдаа хэжэ үгөөд:

— Зай, түргэн гүйдэлөөрөө Хурамша ошожо, мори шарга абаад ерэ. Орой болојо байна, түргэн ябаарай! — гээд үлэһэн архияа кружка руугаа аргаахаиаар хэжэ һууба.

Би ерэһэн мүрөө дахаад лэ бүхы шадал соогоо шамдуун алхалжа мэдэбэб. Минии ошоһон хойно үлэһэн архияа Шодой хуу уугаад, шал-пял һогтоошье һаа, хүл гараа хүлдэхэгүй гэжэ соохор мэдээн соогоо шэбшээд, һаяхан үбшэһэн хандагайнгаа арһаар бэеэ үреөһэн зааһаань хушажа, саһан дээгүүр мухаряад, мансытай үхибүүн шэнгеэр бэеэ орёожорхибо. Теэд шал һогтуу Шодой удааншье болонгүй унташаһан байгаа. Тэрэнэй хамаг бэеыень хандагайн арһан хам барьяад хүрэшэбэ. Удаан саг соо хүдэлхэ аргагүй болошоһон бэетэй Шодой, хандагайн арһан архи хоёрой халуунһаа болоожо урал амаа хатахадаа, зүүдэ зүүдэлһэн юм.

Теэд яахаб, хандагайн арһаар мансылаатай Шодойе эгээл жаргажа зүүдэлжэ хэбтэтэрнь, урихан гараар хүн хасарыень альбэһэншүү болобо. Эжымнн эрхэлүүлжэ байна гэжэ нойрмог толгойдоо Шодойн шэбшээд, нюдэеэ харан гэһээнь, хүзүүн дээрэхи үһөө эрзытэр бодхооһон, хурса һоёо шүдэнүүдые ирзайтар харуулһан томо гэгшын шоно ута хэлээ унжалдуулан, уралаа долёожо байба.

Айһан сошоһон Шодойн хашхарха гэхэдэнь, хоолойнь таглаатай юумэдэл амияа хаагаад, абяан гаража үгэбэгүй. Хандагайн арһан мансыһаа һугарха гэхэдэнь, тэрэнь хүрэшэһэн аад, яашье табибагүй. Үнөөхи шононь үшөө дахин нюурыень долёогоод, архиинь үнэрһөө жэрхэһэн юумэндэл уралаа шалбайлган томонууд һоёо шүдэнүүдээ дахин харуулба. Олон амитанай гиналдажа байжа хүл-хал гэһэн абяанай гарахадань, үлгөөтэй мяхан тээшээ нюдэнэйнгөө буланхаар Шодой хараад абана ха. Теэд тэрэнэй зүрхэн ойр зуурахана тогтошобо хэбэртэй. Тэрэ үлгөөтэй дүрбэн хэһэг мяхандань арбаад шоно аһашанхай, зулгаажа байбад. Зарим томо булхагар мяха амаараа дүүрэн хазажа абаһан шононуудынь, хахан алдахадаа, хүзүүгээ һунаажа ерээд, хэды дахин гүлдэгэшэлдэн байжа залгинад.

«Ай бурхан! Иигээд лэ наһамни дүүрэбэ ха юм!» — гэһэн бодол Шодойн толгой соо орохотойнь хамта, мэнэ тогтоод байһан зүрхэниинь зүүгээр хадхуулһандал «ёг» гээд абана. «Тиимэ даа, тиимэ... Энэ олоншни үлгөөтэй мяхымни эдижэ дууһахадаа, намайе нюдэ эмнихэ зуура залгихань сохом» — гээд тэрэ толгойдоо шэбшэнэ.

Мүнөө Шодойн нюур руу ирзайгаад хаража байгаашамнай эдэ олоной азарга шононь ха юм. Үлэгшэн шононуудые дахажа ябаһан олон шоныи азаргань, газарта хэбтэһэн хүниие бодхоохогүй гэжэ харууһалжа байна бшуу.

Шодойн даабаряар мори шаргада тосхон ошоһон би орожо байһан нарантай урилдан, ойн оёороор зурыса гүйлгэжэ ябабаб. Теэд гэнтэ моримни шэхээ урагшань һүрмылгөөд зогсошобо. Урагшаа харахадамни, юумэн харагданагүй. Яаража ябаһан би бүхы шадалаараа мориёо сохижо оробоб. Үгы даа. Юумэнэй үнэр абаһандаа хуухираад, моримни урагшаа бэшэ, гэдэргээ ябажа захалба. Сухалаа хүрэлэн би шаргаһаа гүйжэ буугаад хашхаржа байжа мориёо сохибоб.

Нигэ нигэһээр арай ёохон хүрэжэ ерэн гэһээмни, нүхэрни хандагайн арһаар орёожорхёотой, дуугаржа шадахаяа болишоһон юумэн хэбтэбэ. Үшөө саашань харахадамни, үнөөхи үлгөөтэй мяхамнай үгы, минии борьбын булхииһөө үлгөөтэй горогор яһанууд, арзайтар шулажархиһан сэжын хабһанууд харагдаба бшуу. Одоол хүнэй зүүдэндэ орохоор бэшэ юумые бодото дээрэнь хараһан би морнёо сохихынгоо орондо боожоёо өөрөө татажа захалбаб. Моримни хуухиржа байгаад, баруун-хойто зүг руу хүзүүгээ гүлдылгэн харана. Хамаг бэень шэшэржэ байна. Биишье баһа моринойнгоо хараһан тээшэ шэртэбэб. Харин гайхалай ехэ гайхал болоходоо, майлын талмай өөдэ арба гаран шоно аргаахан гаража ябабад. Амаараа гаратараа мяхыемнай залгиһан шононууд айжа гүйлдэхын орондо, аргаахаиаар ябахань багадаад, үшөө гэдэргээ нам тээшэ үлыдлэжэ байгаад хараха юм. Үргэлөөд ябаһан, «тоозовкоёо» абаад буудаха гэжэ байтараа шамарлаад газарта хаяжа, нүхэрэйнгөө таба һүрдэгые абажа ерээд лэ, пааюулжа мэдэбэб. Теэд тэрэ намайе баһажа ябаһан шононуудни ута һүүлнүүдээ хабшаад, урагша хойшоо ойн оёор руу гүйлдэжэ арилбад.

Буугай абяанһаа нюдэеэ нээжэ, намайгаа хараһан нүхэрни баярлаһандаа хэлэтэй болоожо:

— Мархай, Мархайхамни түргэлыш, энэ абһан мансыем задалыш! — гээд, бүдэрхирхэн хоолойгоор ооглобо.

Би түргэн ошожо, тэрэ няалдаад хүрэшэһэн арһыень хүлөөрөө үдьхэлжэ байгаад хуу татабаб. Бодохо шадалгүй болоһон Шодой халта үндыгөөд гараа намда һарбайба.

...Хожомынь энэ агнуури тухайнь минии зугаалхада, Шодой заатагүй нюураа уршылгашадаг бэлэй.

Нэгэтэ урдаһаамни абяагүй хараад һууһан Шодой:

— Хаарта гаргалши! — гэбэ.

(Түгэсхэлынь хожом гараха).

Матвей ОСОДОЕВ

САБХИ ТУХАЙ БАЛЛАДА

Байгал-Амарай түмэр харгы баригшадта зорюулнаб

Зүбшье хүлэй гутал,
Зүүншье хүлэй гутал,
Зэргэлжэ байһал
барандаа,
Захаһаа шэлэжэ абал даа.

1.

Ажалай хара Сабхи,
Абаһаар мэдэхэб, шэрхи.
Бардам дээрэлхүү бэшэл,
Бата бэхеэр гэшхэлнэл.

Шабар соогуур
палюурдан,
Шэбхэ шорой хамуурдан,
Хүрэжэ гэртээ ерэхэш,—
Хубсаһа хунараа
һэлгэхэш.

Үрзэгэр сабхим
гомдохогүй,
Үүдэнэй хажууда һуухал
даа.
Зүрхөө халташье
улраһгүй,
Зүжэг наадаида үдэшэхэл
даа.

2.

Ээлжээтэ ажалдаа
гараабди,
Эдеэлжэ нэгэтэ
һуугаабди.
Энхэрэн Сабхи хараба,
Энеэбхилэн үгээ захалба:

—Онол шадабари
бэдэржэ,
Оньһото тёхникэ
дэлгэржэ,
Орёо ажалда нэбтэрэн,
Орожол байна жэгдэрэн.

Мэнэ һаядаа, хүбүүхэн,
Мииишни хэхэ юумэн
Алга болохонь гээбы,
Амарха саг ерээбы.

Ордон һайхан музейн
Хоймор талада
дабшалхаб.
Орожол үзөөрэй
хэшээн,
Хөөрэн хүүнэн
маһархаб.

Харюугаа согсолон
бушуухан,
Хэлэбэб нигэжэ даруухан
—Гутал бүхэн заал һаа
Эрхилхэ нэгэ тушаалтай
юм.

Голыень шэлэжэ абаал
һаа,
Эсэстэнь хүргэхэ ёһотой
юм,
Аахилһаар бодобо Сабхи,
Ажалша хүдэр, шэрхи.

Элһэ шорой этэрбэ.
Эзэн мэтээр гэшхэлбэ.
Хойноһоонь адаглан
харахадам,
Хүрьһэтэ дэлхэй
доһолбо.

Энээхэн зантуу тархидам
Элдэбын бодол орьёлбо.

3.

Үбэлэй Ордон соогуур,
Үлхөө оконууд соогуур,
Улаан Талмай дээгүүр,
Уужам тала хээгүүр

Улаан Туг
намилзуулаихан,
Улад зоноо дахуулаихай,
Балта Хадуур бариихай,
Баатар сээжээ сэлиихэй

Батаар гэшхэлнэ Сабхи,
Булигдашагүй хүсэтэн,
шэрхи!
Дүрбэн жэлэй тулалдаан,
Дүлэтэ шанга
тулалдаан
Амн наһатан
тулалдаан,
Ангиин дайсадтан
тулалдаан

Хүшэр байгаал, мэдэ,
Хүзүүень булгалаабди
бидэ.

Хэршэгэнүүр муухай
хархис
Харата могойн тархи
Баатар оронойм Сабхи
Бяса гэшхээ, шэрхи!

4.

Тэрүү холо,
тэндэ —
Туруута амитанай
гэшхээгүй,
Тураг шубуунай
ниидээгүй —
тэндэ
Тэһэрнэл, нэерцэл...

Орьелон хаягаар
оодорлоо,
Оньһыень шэбхэлэн
ооһорлоо, —
Дабаан, Муя, Тындэ,
Добтолжо эхилээл
Курлыдэ.

— Хүбүүн, саашаа
бан! —
Хүдэр Сабхи дабшалба.
Хабшал шулуун хабсагай
Хоёр тээшээ задарба.

Үдэр, һүниин хүрмэлдөөн,
Үүсхэлтэ ажалай
үрдилдөөн...
Үргэһэ нойрынь
амтатаи, —
Үглөө болохо
үдылтэй...

Үндэрэй саагуур гэгээн,
Үүрэй толон сасарба.
Үе сагые һэргээн,
Үе мүсыень шалгаба.

Тооһотой хара Сабхи
Түерэн, нээрэн гэшхэлбэ.
Эрмэгтэн хара Сабхи
Эршэтэн шангаар
гэшхэлбэ.

Аба оронойм
Асари ехэ барилгын
Аялга дуун
Аглаг дэлюун дэлхэйе

Аргамжалан зэдэлнэл,
Аятай гоёор зэдэлнэл!
Бугуулидан зэдэлнэл,
Булан гоёор зэдэлнэл!

5.

Үглөөгүүр эртэ
барилгадаа
Үрдилдэн ерээбди
барандаа.
Сабхи ташаагаа
туланхаи
Саана байха юм дуугай.

Тиин маанадтаа
дабшалжа,
Түрнигөө нэгэ альгадажа,
Музейдэ ошоһон тухайдаа
Мэдүүлбэ нигэжэ, ухайш
даа.

— Шантагар хоншоортой
гуталтаи,
Шалбагар булгаир
шархитай
Шадарлажа һуухань
эшхэбтэр,
Шамдажа талиигааб
тэндэһээ

Эхэ орондоо, арадтаа
Эрхэ бэшэ хэрэгтэйб.
Эрхэтэн байһан туладаа
Эрхимээр ябаха
зэргэтэйб!

Тооһотой хара Сабхи
Түерэн, нээрэн гэшхэлбэ.
Эрмэгтэн хара Сабхи
Эршэтэй шангаар
гэшхэлбэ.

Аха дүүнэр бүгэдөөрөө
Ана-мана хүдэлөөбди.
Хүдэр Сабхидаа
үнэхөөрөө
Хүсэгдэжэ ходо
зүдэрөөбди.

ТҮРЭЛХИДЫНЬ, ТАНИЛНУУДЫНЬ МЭДЭЭ ҮГЭГ!

1943 ОНОЙ февраль соо Донецкэ областиин Красноармейскэ шадар совет сэрэг болон немецко-фашистска булимтарагшадай хоорондо хатуу байлдаан болоһон байгаа. 4-дэхи гвардейскэ Кантемировскэ корпусой танкистнууд, мүн ондоо нэгэдэлнүүдэй сэрэгшэд генерал Поповой командалга доро февралиин 11-дэ Донецкэ нүүрһэнэй бассейнэй түмэр болон автомобильна харгын шухала бэлшэрые эзэлжэ, арбан үдэрэй туршада алдангүй бариад байгаа юм.

Эндэ болоһон тулалдаануудай үедэ совет олон командирнууд, улаан сэрэгшэд геройн үхэлөөр наһа бараа. «Маяк» гэжэ горрайонно газетын журналистнар болон улаан эдир түүхэшэд амиды үлэһэн, наһа бараһан сэрэгшэдэй нэрые элирүүлхын тула бэдэрэлгэ хэжэ, байд гээд лэ эрэлхэг зориг тухай, городые хамгаалагшадай баатаршалга тухай хөөрөөнүүдые тунхагладаг байна.

Тэрэ үеын аюулта сагай архиван материалнуудые шэнжэлжэ байтараа, тэндэхи журналист Василий Николаевич Семенченко гэгшэ Ровный гэжэ хутор (Красноармейскһаа хоёр модоной зайда оршодог) шадар 160 совет сэрэгшэ болон офицернүүдые хүдөөлүүлһэн тухай акт олоо. Тэрэ акт соо 67 хүнэй обог болон зарим тэдэ мэдээнүүд бэшэгдэһэн байба. Харин нүгөө зариманайнь обог заагдаагүй, тодоруулжа ядаһан байгаа хаш.

Жэшээлхэдэ, ВКП(б)-гэй Буряад-Монголой обкомой үгэһэн 4048791-дэхи номерой портбилет алуулһан хүнэй хармаан соо байгаа гэжэ тэрэ акт соо хэлэгдэнхэй. Партбиледынь шатанги байжа, обогыень болон партиин райкомой нэрые уншахын аргагүй. Алуулагшын хармаанда Буряад-Монголой АССР-эй Хоринко гэжэ һууринһаа абтаһан бэшэг олдоо гэжэ заагдаһан.

«Магад, энэ гү, али Буряадай республикын ондоошье нютагта геройн бүлэ ажаһуугаад тэрэнэй хуби заяан тухай юумэ мэдэнгүй байжа болоо. Түрэлхидынь болон танилнуудынь, харюусыт!» Донецкэ областиин Красноармейскэ хотоһоо «Маяк» гэжэ газетын хүдэлмэрилэгшэ Семенченко В. Н. КПСС-эй Буряадай обкомдо бэшэг бэшэхэдээ, ингэжэ хандаһан байна.

Областной партийна архивай хүдэлмэрилэгшэд партийна билэдэйнь номероор коммунистын нэрые элирүүлхын тула ехэ юумэ хээ. Тиигэжэ 4048791-дэхи номерой партийна билетэй эзэн Машанов Михаил Иннокентьевич, 1915 ондо түрэһэн, ВКП(б)-гэй Хоринии райкомдо 1941 оной мартын 24-дэ партида абтаһан гэжэ партийна архив элирүүлбэ.

М. И. Машанов партида ороходоо, намтараа бэшэһэн байгаа. «1931 ондо комсомолой организаци намайе Улаан-Үдэ хото, ФЗО-гой һургуулида эльгээгээ һэн. 1933 оной январь соо һургуулияа дүүргэжэ гараад, автогужтрестдэ слесарьаар хүдэлөөб. Тиигээд 1934 оной майһаа авто-һургуули дүүргэһэнэй һүүлээр Хориин Леспромхоздо шофёроор хүдэлөөб. 1937 онһоо 1939 он болотор Улаан Армиин зэргэдэ алба хээб. Улаан Армиин албанай һүүлээр Дундэ-Худанай сомоной Соведэй Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо шофёроор хүдэлөөб» гэжэ намтар соогоо тэрэ бэшэһэн байна.

Партида ороходонь, М. И. Машановые нууршалһан коммунистнууд Цыбжитова Н., Ситников И. С. болон Николаев А. М. гэгшэд өөһэдынгөө дүүршэлгэнүүд соогоо тэрэниие **даруу зантай, эдэбхитэй, журамтай, ажалша нүхэр политическэ үзэл бодолоо саг үргэлжэ дээшэлүүлжэ байдаг... Агитатораар хүдэлдэг. Ленинскэ партиин зэргэдэ байхаар** гэжэ булта бэшэһэн байна.

1941 оной мартын 22-то Машанов партийна эхин организацида ВКП(б)-гэй гэшүүндэ абахыень хандаһан мэдүүлгэ соогоо ингэжэ бэшээ: **«...Коммунис партиин намда даалгаһан бүхы даабаринуудые үнэн сэхээр, һайн һэшхэлээр дүүргэдэг байхаб».**

Тиигэжэл 1941 оной апрелиин 10-да ВКП(б)-гэй Хориин райком Машанов М. И. гэгшые партида абажа, 4048791-дэхи номерой билет барюулһан байгаа.

М. И. Машанов дайнай үедэ танкист болоно, фашис булимтарагшадтай эрэлхэг зоригтойгоор дайлалдаа.

Хориин аймагай Анаагай совхозой главна ветеринарна врачаар хүдэлжэ байһан дүүнь — Георгий Иннокентьевич Машанов манда ингэжэ бэшэнэ: **«1943 ондо Машанов Михаил һурагүйгөөр үгы болоо гэһэн саарһа абаа һэмди. Украиныи эдир улаан түүхэшэдтэ, мүн КПСС-эй обкомой архиван хүдэлмэрилэгшэдтэ ехэ баяр хүргэнэб».**

Д. ЦЫРЕНОВ,
КПСС-эй обкомой партархивые даагша.

БИДЭНЭРТЭ ДАЙН ХЭРЭГГҮЙ

Эб найрамдалай бүхэдэлхэйн Соведэй Стокгольмдо абтаһан шэнэ уряа доро гараа табилга Улаан-Үдын Борсоевой нэрэмжэтэ гудамжын 25-дахи гэртэ ажаһуугшадта хүрэжэ ерээ.

Эндэхи соёлой талмайда хүнүүд олоор суглараба. Тус гэрэй ахэнэрнүүдэй соведэй түрүүлэгшэ А. С. Скрипак Стокгольмын шэнэ уряагай ямар ехэ удха шанартай байһые богонёор хөөрэжэ үгөөд, гараа табихыень дурадхаба.

Коммунистка Д. Н. Козловская гар табихынгаа урда ингэжэ хэлээ:

— Бидэнэртэ дайн хэрэггүй. Манай баатар совет арад дайнай муу муухай талые хэншээшье һайн мэдэхэ. Үнгэрһэн дайн айл бүхэндэ үйдхар гашуудал, зоболон асарһан юм. Стокгольмын шэнэ уряа доро эдэбхитэйгээр гараа табихадаа, энэ дэлхэй дээрэ хэзээдэшье дайн бү болоһой гэжэ найдаха байнаб!

Д. Н. Козловскаягай үгые суглараг шад халуунаар дэмжэжэ, гараа табиба.

Суглаанай һүүлээр «В бой идут одни старики» гэжэ уран һайханай фильм харуулагдаа.

Д. КОЛМАКОВ.

ЭСТОНИИН ССР. Харьюска районой С. М. Кировэй нэрэмжэтэ колхозой пионерскэ лагерьта 200 үхибүүд түлөөһэгүй путевкоор зунайнгаа амаралта үнгэргэхэ юм.

Үхибүүд һонирхолтой аяншалгада ябана, мүрысөөнүүдтэ хабаадалсана. Колхозой түрүү загаһашад тэдэнэртэ айлшаар ерэнэ.

Энэ жэлдэ республикын пионерскэ лагерьнуудта 60 мянган үхибүүд түлөөһэгүй, хүнгэлэлтэтэй путевконуудаар амарха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: колхозой пионерскэ лагерьта.

ТАССай фотохронико.

АЖАЛЛАНА, АМАРНА

Зэдын дунда һургуулиин юһэдэхи классые энэ жэлдэ дүүргэгшэд зунайнгаа амаралтые ашаг үрэтэйгөөр, һайнаар үнгэргэжэ байна. Тэдэнэр бүхы июнь һара соогоо һургуулиингаа гэртэ заһабарилга хээ: коридор болон классуудые сагаадаа, сонхо, үүдэнүүдыень шэрдээ. Тиихэдэ хүбүүдынь спортивна талмайе хорёолоо, шэнэ түхеэрэлгэнүүдые тэндэ хээ.

Һаяхан арбадахи классайхид аяншалгада ябаһанаа бусажа ерэбэ. Энэ комсомолой группа хадаа социалис мүрысөөндэ эрхимлэһэнэйнгээ түлөө Байгал далайда ошохо түлөөһэгүй путевкоор шагнагдаһан юм. Сибириин шэмэг — Байгал далайн эрьеэр зургаан хоногто тэдэнэр аяншалаа.

Мүнөө үедэ һурагшад аймагай ажахынуудта туһалжа, малай тэжээл бэлдэлсэнэ.

Д. АЮШЕЕВ.

ОЛИМПИИН НААДАНУУДҺАА

МОНРЕАЛЬ. Социалис оронуудай спортсменүүд Олимпиин наадан дээрэ түрүү һууринуудые эзэлһэн зандаа. Мүнөөдөө Советскэ Союзай, ГДР-эй, Болгариин, Чехословакиин, Венгриин, Польшын, Югославиин спортсменүүд Олимпиин наадаанай алтан медальнуудые олоорнь абаһан байба. Классическа барилдаагаар үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ Совет оронной түлөөлэгшэд Олимпиин наадаанай долоон алтан медаль абаһан байна. Тиин манай оронной бүхэшүүл — Красноярскын **Алексей Шумаков**, Ульяновскын **Виталий Константинов**, Астраханиин **Сурен Налбандян**, Алма-Атын **Анатолий Быков**, **Валерий Рязанцев**, Москвагай **Николай Балбошин**, Киевэй **Александр Колчинский** гэгшэд хойно хойноһоо һубарилдан хүндэлэлэй табсанда гаража, Олимпиин наадаанай шагналда хүртэнэ.

Совет оронной арбан бүхэшүүл түгэсхэлэй наадаанда хабаадалсахадаа, бултадаа хүндэлэлэй табсанда гараа ха юм. СССР-эй суглуулагдамал команда дэлхэйн суглуулагдамал командын бүхэшүүлтэй барилдаба ха юм. Тинхэдээл бултыень шүүһэн байна.

Манай хани нүхэд — социалис оронуудай спортсменүүд һайн амжалтатай. Эдэнэрэй олонхидынь түрүү һууринуудые эзэлһэн байна. Жэшээнь, Польшын, Югославиин залуу спортсменүүд Казмеж Липень, Мимор Петкович гэгшэд Олимпиин наадаанай алтан медальнуудта түрүүшынхеэ хүртэһэн байгаа.

Хүнгэншэг шэгнүүртэн сооһоо Финляндиин Перрти Уккола гэгшэ эрхимлэжэ, алтан медальда хүртөө.

— Олимпиин наадаанай мүрысөөн шэнэ гуримаар гэхэ гү, али барилдагшад тэнсэхэ ёһогүй һэн хадаа, ехэ һонирхолтойгоор үнгэрөө. Тиимэһээ спортсмен бүхэн урдынхидаа орходоо шүүжэ гарахын тула мэхэ гохо гаргажа, илахаяа эрмэлзээ, — гэжэ Токиогой Олимпиин наадаанай, дэлхэйн гурба удаа чемпион Анатолий Колесов ТАСС-ай корреспондентдэ мэдээсээ.

Олимпиин наадаанай түүхэдэ манай оронной түлөөлэгшэд ядро түлхихэдөө мүнгэн, бронзо медальнуудта хүртэбэ. Алтан медальда мүрысөөндэ түрүүшынхеэ хабаадалсаһан ГДР-эй Удо Байера хүртэһэн байба.

Мүрысөөнэй түрүүшын үдэр эрхим амжалта туйлаһан манай **Александр Барышников** хойто үдэрнүүдтэнь бирагүйдөө. Тиин тэрэ 21 метрэй тэмдэгтэ ядро түлхижэ, гурбадахи һуури эзэлээ. Хоёрдохи һууриие Ленинградай багшанарай институдай студент **Евгений Миров** эзэлһэн байна.

Эрэшүүлэй дунда 100 метрэй зайда үнгэргэгдэһэн урилдаанда Мюнхенэй Олимпиин наадаанай чемпион Валерий Борзов, США-гай суглуулагдамал командын түлөөлэгшэ Харви Глэнс гэгшэдэй дунда шанга тулалдаан болохо ха гэжэ хэлсэһэн байгаа. Урилдаанай болоходо Триниадад арлай Хэсли Крафорд, Ямайкын Дональд Кворри, **Валерий Борзов** гэгшэд түрүүшын гурбан һуури эзэлһэн байба. Манай Валерий Борзов Мюнхендэ харуулһан 10 минута 14 секунда сагаа эндэ дабтаа.

Эхэнэрнүүдэй дунда брасс тамаралгаар 100 метрэй зайда үнгэргэгдэһэн урилдаанда Совет оронной түлөөлэгшэд **Любовь Русанова Марина Кошелева** хоёр мүнгэн, бронзо медальнуудта хүртэбэ. Эрэшүүлэй дунда брасс тамаралгаар 200 метрэй зайда үнгэргэгдэһэн урилдаанда Англиин, США-гай спортсменүүд түрүүшын гурбан һуурида гараа. Совет оронной түлөөлэгшэд Арвидас Юозайтис, Николай Панкин гэгшэд зургаадахи, долоодохи һууринуудые эзэлбэ.

Мэргэн буудалгаар үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ Чехословакиин Позеф Паначек 198 очко абажа, түрүү һуури эзэлһэн байна.

Дүрбэн километрэй зайда бэе бэеэ хүсөөд илажа гарахаар велосипедээр үнгэргэгдэһэн урилдаанда СССР-эй суглуулагдамал команда (Ленинградай **Владимир Осокин**, Краснодарай **Александр Перов** Тулын **Виталий Петраков**, Москвагай **Виктор Соколов**), мүнгэн медальда хүртэбэ. Алтан медалиие ФРГ-гэй команда абаба.

• • •

Хойто үдэрынь гэхэ гү, али июлиин 26-да эрэшүүлэй дунда 800 метрэй зайда үнгэргэгдэһэн урилдаанда Кубын Республикын түлөөлэгшэд Альберто Хуанторена зайгаа нэгэ минута 43,50 секунда соо гаталжа, дэлхэйн болон Олимпиин наадаанай шэнэ рекорд тогтообо. Тиин Кубын хүнгэн атледүүдэй дундаһаа тэрэ Олимпиин наадануудай түрүүшын чемпион болобо. Энэнь Кубын арадай национальна һайндэртэ Альбертын бэлэг болоно. Энэ зайда эрхимлэдэг США-гай түлөөлэгшэ Ричард Уолхатер гэгшэ түрүүлхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа гаргабашье, архимлэхэһээ байтагай Бельгиин Иво Ван Дамме гэгшэдэ хүсэгдэжэ, гурбадахи һуури эзэлхэ баатай болоо.

Кубын нүгөөдэ түлөөлэгшэ — залуу штангист Альберто Бланко хүндэшэг шэгнүүртэ мүрысэхэдөө бирабагүй. Юуб гэхэдэ, энэ шэгнүүртэ мэдээжэ бүхэнүүд хабаадалсаһан байба. Жэшээнь, манай **Давид Ригерт** 382,5 килограмм үргэжэ, Олимпиин наадаанай рекорд тогтоожо эрхимлээ. Удаадахи һууринуудые США, Болгариин спортсменүүд эзэлээ.

ҺЭЛЮУРДЭЛГЭЭР үнгэргэгдэһэн урилдаанда манай оронной түлөөлэгшэд эрхим амжалта туйлахаар ха гэжэ һанагдаһан байгаа. Абаһаар манай спортсменүүд бираашьегүй һаа, залууршатайгаар дүрбэн хүнэй онгоссоор эрхимлэжэ, алтан медальда хүртэбэ. Тиин манай һэлюурдэгшэд Олимпиин наадаанай нэгэ алтан, хоёр мүнгэн, нэгэ бронзо медаль абаһан байна.

Тамарагшад Олимпиин наадаанай һүүлшын медальнуудта хүртэхын түлөө мүрысэбэ. Дүн хамта Совет оронной команда нэгэ алтан, 3 мүнгэн, 5 бронзо медальда хүртөө. Энэнь яһала һайн амжалта гээшэ. Манай тамарагшад Монреалиин бассейн соо СССР-эй 28 рекорд тогтооһон байна.

АРБАН МЕТРЭЙ үндэрһөө уһа руу һүрэлгөөр үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ 406,59 балл абаһан манай **Елена Войцеховская** Олимпиин наадаанай чемпионка болоһон байна.

Вайцеховская Олимпиин наадаанай хүндэлэлэй табсанда гарахынгаа урда тээ ямар бэлэдхэлтэй байгаа гээшэб? Тэрэ дүрбэ наһатайһаа эхилжэ, бассейн соо тамаржа һураһан. Эхэнь басагаяа хэдэн жэлэй туршада үдэр бүри бассейн соо тамаруулжа һургадаг байһан. Мария Ивановна басагаһайнгаа арбатай болоходонь, Москвагай ЦСКА-гай һургуулида асаржа, уһа руу һүрэлгөөр һургахыень гуйһан байгаа.

Европын экс-чемпионка Валентина Дедовагай бүлэгтэ шэнэ һурагша бии болоходоо, трамплинһаа һүрэлгын техникэтэй танилсажа эхилһэн юм. Тиин 1974 ондо 16-тай Елена оронной чемпионой, мүн энэ жэлдэ Европын түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ гурбадахи һуури эзэлһэн байгаа.

«ОЛИМПИАДА-80» УРИНА

Москвада, Олимпиин зунай XXII наада үнгэргэхэ эмхидхэлэй комитет Монреаль ерэһэн «Пушкин» гэжэ теплоходой борт дээрэ уулзалга эмхидхэбэ. Уулзалга дээрэ Канадын федеральна правительствын түлөөлэгшэд, Квебек провинциин правительство, Монреалиин мэр Ж. Драпо Олимпиин наадаанай уласхоорондын комитедэй президент (МОК) Лорд Килланин «Олимпиада-76-най» эмхидхэлэй комитедэй президент Р. Руссо, МОК-гой гэшүүд, Олимпиин наадануудай национальна комитедүүдэй, спортын уласхоорондын федерацинуудай хүтэлбэрилэгшэд, Канадын политическэ, ниитын албанай түлөөлэгшэд, хилын саадахи оронуудай дипломадууд, журналистнууд байлсаба.

Совет талаһаа СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо И. Т. Новиков, Моссоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ В. Ф. Промыслов, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физкультура, спортын комитедэй түрүүлэгшэ С. П. Павлов, СССР-эй Канадада байдаг элшэн сайд Л. Н. Яковлев, Монреалиин Олимпиин наадануудта хабаадалсажа байгаа Совет оронной спортын делегациин гэшүүд, «Олимпиада-80-най» эмхидхэлэй комитедэй гэшүүд, СССР-эй журналистнууд уулзалгада хабаадалсаа.

«Олимпиада-80-най» эмхидхэлэй комитедэй түрүүлэгшэ И. Т. Новиков суглараг шадай үмэнэ амаршалгын үгэ хэлээ.

1980 ондо Москвада үнгэргэгдэхэ Олимпиин зунай XXII наадануудай эмхидхэлэй комитедэй нэрэһээ И. Т. Новиков Олимпиин наадануудта бултадаа ерэжэ хабаадалсахыень уриба.

(ТАСС-ай тусхай корр.).

УНШАГТ... һонирхохо... байхат

БОРГООҺОНУУДЫ... УСАДХАХА ТҮХЕЭР...

Боргооһо, батаганаи... ажахын ургамалнуудһ... хүргэдэг хорхой шумуу... дые тусхай түхеэрэлгээр... хэнэ. Тэрэниие Сибириин... дэмтэд зохёон бүтээһэн... Тус түхеэрэлгэ турбор... на мотоорой туһаламжа... секциид гэжэ холиса... аэрозольно генератор...

Мөөр дээрэ таби... аэрозоль авиахимическэ... һаа һурагүй һайн. ... хеэр, химическэ хоронойл... гаша эрид хямдаруу... Тиигэжэ оршон тойронхо... гаали багаар хорлогдохо... гэтэй болоно. Гадна ... һүниндөө хүдэлхэ ... Энээнэй ашаар зүгынүүд ... лон ашатай туһатай ... хорхой шумуулнууд абар... на гээшэ.

Аэрозольно генерат... ажалай бүтээсэ горитой ... лаан соо 15 мянган ... газарые эмдүүринэ ... ха...

БИБЛИОТЕКЭ СҮҮМХЭ СОО БАГТАН...

Курган хотодо юрэ ... выставкэ нээгдэбэ. Эндэ ... багахан хэмжээнэй ном... табигданхай. Инженер Н. ... Гепанюк тэдэнииe суглу... Эгээл томо номуудын... сантиметр зузаантай. Тиин... эдэ номуудынь нүгөөдүүд... гээ хажууда тон томо ... харагдана. В. И. Ленин ... номууд, советскэ, ород ... гадаадын классикын ... нууд арадай аман зохёол... согсоборинууд, словари... выставкэ харагшадай ... табигдаад байна.

Эгээн бага номынь ... миллиметр зузаантай. ... хундаһатай Лейпцигтэ ... гэһэн Генрих Гейнийн ... сүүлэй согсоборн ... В. Маяковскиин «Владимир Ильич Ленин» гэжэ поэ... мэһэгүүдые 18 миллиметр ... заантай ном соо ... Энэ бүтээл шэрдэгдэмэл ... жаар шэмэглэгдэнхэй.

Юрэ бусын энэ библио... кын хэдэн зуугаад ном ... шадай сүүмхэ соо багтаа...

«НҮҮДЭЛШЭД» ЗАПОЛЯРИДА

Алас-Дурна зүгэй ... хабшаахай Баренцева ... руу 10—15 жэлэй саана ... дахан юм. Загаһашадай ... мэдэ эдэ хабшаахайнууд ... хирэ болоод лэ мүнөө ... болоо.

Һүүлэй үедэ Хойто Ат... кын далайнуудта. Хойто ... тэтэ оксанда горбушын ... гүүд яһала плошоронхой ... загаһанай хэдэн миллион ... һэн Сахалинһаа самол... асарагдаа һэн. Умба ... Тайболын загаһа үсхэбэри... заводуудта жараахайнууд... томо болгогдоод, Кола ... руу, Баренцева далайн ... Гиба руу, Сагаан далайн ... далакшска тохой руу таби... һан байгаа бшуу.

Харин мүнөө Мурманск... загаһа үсхэбэрилэгшэд ... далай шадарай Кавказай ... һашадта Заполярида ... болгогдоһон горбушын ... раахайнуудые эльгээнэ.

Гадна хойто зүгэй ... куд болон мүрэнүүд соо ... терпуг болон һолонгото ... рель үсхэбэрилэгдэнэ. Ил... ра нуурай, Умба мүрэнэй ... дэ лосось болон гассан ... үсхэбэрихэ заводууд бии ... логгдожо байна.

БАЯР ХҮРГЭБЭ

«Түрынгөө болохын урда ... тачай будильник ... абаа һэм. Мүнөө үбгэжэ... «мүнгэнэ» түрэез тэмдэглэ... байчабди. Харин частной ... шан хэбээрээл саг харуу... зандаа».

Челябинск хотодо ажа... дое Л. Мордвинцевагай ... ванай час хэдэг заводто ... гээһэн бэшэг соохоо эдэ ... нууд абтаа.

— Манай гэргажа ... продукциин шанарые ... рээр сэгнэжэ байхадань ... баясанабди, — гэжэ ... заводэлэй начальник Р. О... сян хэлнэ. — Зүгөөр мүнөө... нэй будильнигууд бүри ... хүдэлхэ даа. Эдэ часуудай ... тэр болон сад детальнууд... пластмассаар хэдэг болообо... Энэ ушар будильнигуудай ... һые бүри үгэ болгохо.

АМТАТАЙ КОНВЕЙЕР

Багаахан амталһан... мадуудай Капсукиси СКБ-... нэргэжэлтэд час соо 250 кило-... граммо морожено гаргаха ав... томат лини зохёон бии бол... бо.

Мороженын брикедүүдые хэдэг автомат хадаа тус ли... ниин гол хубинь болоно. Энэ автомат мороженые вафляар орёодог юм. Удаань бэлэн болоһон продукци транспортёроор хүргэдэг камера руу ябуулагдана.

(ТАСС).

(Газетымнай удаадахи номер июлиин 30-да гараха).

телефон • телеграф • радио ХИЛЫН СААНАҺАА

ТОБШО МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

Кубын газетэнүүд, хариин оронуудай түрүү үзэлтэй хэблэл национальна бүһэлгаанай үдэрэй 23-дахи ойе — Кубын республикын революционно һайндэрые үргэнөөр тэмдэглэнэ. Энээнтэй дашарамдуулан, Кубын хүтэлбэрилэгшэд Фидель Кастро Рус болон Освальдо Дортикос Торрадо гэгшэдтэ нүхэд Л. И. Брежневэй, Н. В. Подгорныи, А. Н. Косыгинай эльгээһэн амаршалгые газетэнүүд найруулна.

• • •

Югославиин «Коммунист» журнал «Европын, эб найрамдалай, хани холбооной ба дэбжэлтын ашa туһада» гэһэн статья соогоо Берлиндэ болоһон конференци дээрэ коммунис, хүдэлмэришэнэй партинууд түрүү үзэлтэй демократическа бүхы хүсэнүүдтэй хани холбоо тогтоохо шухала гээд зааба гэжэ бэшэнэ.

• • •

Венгриин «Непсабадшаг» гэжэ хэблэл ВСРП-гэй гэшүүдэй партийна биледүүдэй һэлгэлтэдэ зорюулһан статья соогоо энэ шухала хэмжээ ябуулганууд болбол партиин сурталай болон политическэ бата нэгэдэлые бэхижүүлхэ, социалис байгуулалтада коммунистнуудай эдэбхиие дээшэлүүлхэ, партиин хүтэлбэрилхы үүргые, ажалшан ниитэтэй тэрэнэй холбоо барисаае бэхижүүлхэ зорилготон юм гээд тэмдэглэнэ.

• • •

Шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ ажалшадай түсэбтэ даабаринуудай болон социалис уялгануудай дүүргэлтын хэрэгтэ монгол ажалшадай туйлаһан амжалтанууд Монголой «Үнэн» газетэ тодорхойгоор бэшэнэ.

(ТАСС).

УЛААН-БААТАР

Съездын шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр

ТАСС

МНРП-гэй ЦК-гай, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй хамтын зүблөөн эндэ болобо. МНРП-гэй XVII съездын шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр мал ажалаа саашадань хүгжөөхэ, мяха бүри ехээр абадаг болохо зорилгонууд зүбшэн хэлсэгдээ.

МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Арадай Ехэ хуралай Президиумэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал, МНР-эн парти болон правительствын бусад хүтэлбэрилэгшэд зүблөөндэ хабаадаба.

АФИНА

Грециин компартиин ЦК-гай хандалга

ТАСС

Сэрэгэй хунтын диктатурын унагаагдаһаар хоёр жэлэй ойтой дашарамдуулан, Грециин Компартиин ЦК грек арадта зорюулагдаһан хандалга бэшэг тунхаглаа. Тэрээн доторнь ингэжэ тус хайлан тэмдэглэгдэнэ гэбэл, орон дотор долоон жэлэй туршада фашис диктатура засаглан зонхилжо байһан юм. Грек арад тэрэ диктатурада эсэргүүсэн. «Хунта үгы болог!», «Американецууд, Грециһээ гаража тонилог!», «Сүлөөтэ байдал ба демократи мандаха болтогон!» гэһэн уряанууд доро баатарлигаар тэмсээ һэн. Шанга тэмсэлэй ашаар, дэлхэйн бүхы арадуудай талархан дэмжэһэнэй ашаар орон дотор демократическа эрхэ ба сүлөө һэргээхэ хэдэ хэдэн хэмжээнүүд бэелүүлэгдээ.

Гэхэ зуура, Грециин правительство национальна бэеэ даалгын ба уласхоорондын харилсаанай олохон асуудалнуудаар найдуулгануудаа дүүргээгүй гэжэ хандалга дотор хэлэгдэнэ.

ГАВАНА

АНГОЛЫН ДЕЛЕГАЦИ КУБАДА АЙЛШАЛНА

ТАСС

Анголые сүлөөлүүлхын түлөө арадай хүдэлөөнэй түрүүлэгшэ НРА-гай президент Агостиньо Нето түрүүтэй тусхайтаар Кубада айлшалжа ерэһэн Анголын правительственна делегаци Пинос аралда ошожо хараба. Айлшад эндэ баригдажа байһан ирригационно комплексдо, цитрус ургуулдаг ажахыда, загаһанай портдо ошоһон байна. Мүн баһа урдань түрмэ байһан аад, мүнөө мемориальна музей болгогдоһон газарта тэдэнэр ерэжэ хараа. Фидель Кастро болон Монкада гэжэ казармые добтолгодо хабаадалсаһан тэрэнэй баатар нүхэд эндэ зобоогдожо байһан юм.

Кубын Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь, революционно правительствын премьер-министр Фидель Кастро, Кубын Компартиин ЦК-гай хоёрдохи секретарь, премьер-министрэй нэгэдэхи орлогшо Рауль Кастро делегациие үдэшэжэ ябаа.

НЬЮ-ЙОРК

ХАРИЛСААГАА ЗАҺАРУУЛХА ШУХАЛА

ТАСС

Америкын коммунистнуудай «Дейли уорлд» гэжэ газетэ Холбоото Штадуудай зүгһөө Кубада эсэргүү экономическа хашалта хэдэгые дары болюулха, хоёр оронной хоорондын харилсаае заһаруулха эрилтэ табина. США-гай Компартиин ЦК-гай Политическэ комитедэй гэшүүн Д. Рубин дэлхэйн баруун тубиин хахадтахи түрүүшын социалис орон соогуур США-гай Коммунис партиин делегациин хоёр неделиин турша соо ябаһанай дүнгүүдые согсолон, ингэжэ бэшэнэ: тэрээгүүр ябаад байхадаа, экономическа хашалта болюулха, харилсаагаа заһаруулха шухала гэжэ бүри ехээр ойлгон мэдэрээбди. Иимэ ябуулга түбхын түрүүн американ арадай ашa туһада харюусаха, уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулха дурагүй бүхы этгээдүүдтэ сохилто болохо һэн. Хоёр оронной хоорондын худалдаа наймаанай холбоо харилсаае заһаруулбал, США-дахи олон хүнэй хүдэлмэритэй болохо шэнэ арга боломжо олгохо бэлэй гэжэ Д. Рубин тусхайлан тэмдэглэбэ.

Вашингтоной хашалтаяа болюуламсаарнь, Кубын дотоодын хэрэгүүдтэ элдэб янзаар хамааралгаһаа арсамсаарнь, харилсаагаа заһаруулха тухай хөөрэлдөөнүүдые Холбоото Штадуудтай хэжэ эхилхээр бэлэмди гээд кубынхид американ коммунистнуудай делегацитай хөөрэлдэхэдөө мэдүүлбэ гэжэ Д. Рубин тусхайлан дурдаа.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Агитатор үбһэ хуряалга дээрэ» — түрүү бэшэг. «Уялга дүүргэгдэхэ» — ТАСС-ай материал. «Намаг дээрэ туршалга хэгдэнэ» — В. Бадмаевай статья.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Булад замай солдадууд» — А. Куприяновай статья. «Харюусалга хүмүүжүүлхэ» — М. Лукьяновай статья. АПН-эй материал. Орон дотоодын.

Гурбадахи хуудаһанда. Бэшэгүүдэй шэнжэлэл. «Үнэн зүрхэнһөө дурлана» — фото-мэдээсэл. «Ветерануудай ансамбль» — А. Шулуповой корреспонденци. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Һургуулиин зун: ажал ба амаралта» — суглуулбари. Болоһон ушар. Балшыса баригдаба. «Монреаль-76».

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.00 — «Залуушуулай адресууд». 11.00 — «Нэгэниинь бултанай түлөө, бултадаа нэгэнэйнгээ түлөө». 12.00 — Шэнэ һонин. 12.10 — «Мальчик со шпагой» (8-дахи сери). 12.40 — Уран зохёолшо Борис Лавреневой зохёол бүтээлэй хуудаһанууд. 13.30 — «Баатаршалга». 14.00 — **«XXI зунай Олимпиин наадануудай».** 16.00 — Забһарлалга. 16.10 — А. Александров, квартет. 16.30 — «Круг» — уран һайханай фильм. 18.00 — «Время». 18.30 — «Хатарай маяг шэнжэнүүд». 18.50 — Баримтата фильм. 19.00 — **«XXI зунай Олимпиин наадануудай».**

Улаан-Үдэ. 21.00 — Телевизионно һонин. 21.20 — «Үбһэ хуряалгын хаһа».

«Орбита». 22.00 — «Баатаршалга». 22.30 — «Круг» — уран һайханай фильм. 24.00 — «Время». 00.30 — **«XXI зунай Олимпиин наадануудай».**

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 20.20 — «Хүн ба хуули».

«Орбита». 21.00 — Шэнэ һонин. 21.30 — Забһарлалга. 21.40 — Концерт. 21.50 — «Спортлотогой» тираж.

Редактор Р. Б. ГАРМАЕВ.

Манай адрес, телефонууд.

Индекс 670000, г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35, телефоны: редактора — 2-54-54, приёмная — 2-54-93, зам. редактора — 2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретаря — 2-50-52, секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-60-91, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, пропаганды и агитации — 2-56-32, промышленности и строительства — 2-61-35, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, писем и селькоров — 2-67-81, информации — 2-34-05, общественная приёмная — 2-56-62, машинное бюро — 2-57-63, корректорская — 2-35-95, фотолаборатория — 2-33-61.

 Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-03642 Заказ № 00667.